

**PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
SECUNDAIR ONDERWIJS**

Afstudeerproject

Kom onder je kerktoren uit!

PROMOTOR
RITA RAMAKERS
LECTOR PROJECT ALGEMENE VAKKEN

TOM BUEKERS
PAV - HABU
ACADEMIEJAAR 2014-2015

**PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
SECUNDAIR ONDERWIJS**

Afstudeerproject

Kom onder je kerktoren uit!

PROMOTOR
RITA RAMAEKERS
LECTOR PROJECT ALGEMENE VAKKEN

TOM BUEKERS
PAV - HABU
ACADEMIEJAAR 2014-2015

Voorwoord

Als laatstejaarsstudent aan de hogeschool PXL vormt het afstudeerproject het sluitstuk op de opleiding. Ik heb ervoor gekozen om onder mijn kerktoren uit te komen en te gaan lesgeven in Sint-Pieters-Woluwe. De opzet is vooral gericht op het lesgeven in een hoofdstedelijke context. Het thema van het project hebben de leerlingen zelf mogen bepalen.

Eerst wil ik mijn promotor en lector PAV, mevrouw Rita Ramaekers, bedanken voor alle hulp, steun en vertrouwen. Zij heeft mij warm gemaakt voor dit avontuur. Vervolgens wil ik alle leerlingen van 3 Houtbewerking Don Bosco Sint-Pieters-Woluwe bedanken. Gedurende 22 lessen heb ik mijn project uitgevoerd samen met deze leerlingen. Daarnaast wil ik mijn mentor, meneer Tom Vanbellinghen, bedanken. Dankzij hem heb ik dit project kunnen uitvoeren.

Ten slotte wil ik mijn ouders bedanken voor de steun tijdens mijn volledige opleiding.

Ik wens u veel leesplezier!

Tom Buekers

Inhoudsopgave

Inhoud

Voorwoord.....	1
Inhoudsopgave.....	2
Inleiding.....	4
1 Onderwijsspiegel 2015	5
2 Leerplandoelstellingen (VVKSO).....	6
2.1 Informatieverwerking- en verwerving	6
2.2 Probleemoplossend denken	6
2.3 Individueel en groepswork.....	7
2.4 Maatschappelijke participatie	7
3 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	8
3.1 Gemeenschappelijke stam	8
3.2 Contexten.....	8
3.2.1 Context 1: Lichamelijke gezondheid en veiligheid	8
4 Verduidelijking van eindtermen	9
4.1 Functionele taalvaardigheid.....	9
4.2 Functionele rekenvaardigheden	9
4.3 Organisatiebekwaamheid	9
4.4 Informatieverwerving en –verwerking	9
4.5 Tijd- en ruimtebewustzijn.....	9
5 Waarom lesgeven in Brussel?.....	10
5.1 Werkzekerheid	10
5.2 Multiculturaliteit	10
5.3 Alles om de hoek.....	10
5.4 Schat aan didactische mogelijkheden	11
5.5 Verrijkend.....	11
6 Waarom een project rond verkeersveiligheid?	11
6.1 Uitgangspositie.....	11
6.2 Verkeer vs. Onderwijs	12
6.3 Slimme Mobiele Scholen	12
7 Situatieschets school.....	13
8 Voorstelling project.....	13
8.1 Oriënteren	13
8.2 Vorbereiden.....	14

8.3	Uitvoeren.....	14
8.3.1	Verkeersbeurs.....	19
8.4	Reflecteren.....	23
8.4.1	Reflectie leerlingen.....	23
8.4.2	Reflectie als leerkracht	24
8.4.3	Evaluatie	25
9	Uitdagingen.....	25
10	Algemeen besluit.....	26
11	Bronnenlijst	27
12	Bijlagen	28
12.1	Bijlage 1: leerlingenbundel verkeersveiligheid	28
12.2	Bijlage 2: toets verkeersveiligheid	28
12.3	Bijlage 3: bundel van Ford tot airbag	28
12.4	Bijlage 4: evaluatiedocument project	28
12.5	Bijlage 5: dominospel verkeersborden.....	28

Inleiding

Afgelopen jaar heb ik de kans gekregen om deel uit te maken van de visitatiecommissie secundair onderwijs. Door de vele formele en informele gesprekken binnen en buiten de visitatiebezoeken heb ik gemerkt dat veel toekomstige leerkrachten onder hun eigen kerktoeren willen lesgeven. Het is dan ook een lacune als je het avontuur niet buiten je eigen vertrouwde omgeving opzoekt.

Mijn lector PAV, Rita Ramaekers, heeft me warm gemaakt om het avontuur op te zoeken in Brussel. Ik ben onmiddellijk begonnen met informatie te verzamelen over het lesgeven in Brussel. De school is een kansarme school in het hartje van Sint-Pieters-Woluwe. Ik vond het zeer belangrijk om met een blanco blad naar de school toe te trekken. De grote vraag was: "Wat kan ik voor deze school betekenen?" Hoe kunnen we hieruit een win-winsituatie halen?"

Deze school heeft vorig jaar doorlichting gekregen van de onderwijsinspectie. Hiervoor hebben de leerkrachten PAV enorm hard gewerkt om alles in orde te krijgen. Het resultaat was dan ook schitterend! De PAV-vakgroep kreeg een pluim voor hun vak. Binnen de vakgroep heerst er een grote draagkracht onder de leerkrachten. Maar een project opzetten met zeer grote ideeën en plannen, blijkt niet altijd realistisch te zijn.

Omdat de theorie voortdurend aan de praktijk wordt getoetst, is het niet altijd evident om dit uit elkaar te houden.

Klasse in Brussel: "Wie hier kan lesgeven, kan het overal"

In de zomer van 2014 zijn we gestart met de eerste besprekingen over dit afstudeerproject. Enige tijd later verscheen er het in tijdschrift voor leraren 'Klasse' een editie rond het onderwerp 'lesgeven in Brussel'. Bovenstaande quote stond op de cover van het tijdschrift. Het was een uitdaging voor mij, maar ik wist dat ik de juiste keuze had gemaakt.

1 Onderwijsspiegel 2015

Het jaarlijks rapport van de onderwijsinspectie kwam net op tijd om mijn visie te kunnen aftoetsen aan de bevindingen van de onderwijsinspectie. Ik wil graag enkele passages toelichten.

Ik heb mij vooral gebaseerd op de aanbevelingen voor de leerkrachten. Zonder dat ik het weet heb ik mijn steentje bijgedragen om van deze aanbevelingen sterke punten te maken bij het volgend inspectiebezoek.

- *“Ken de beginsituatie en behoeften van je leerlingen. Bedenk dat je als leraar het verschil kan maken: jouw verwachtingen en begeleiding beïnvloeden de leerprestaties en het welbevinden van leerlingen. Remedieer niet alleen maar werk ook preventief en leer de leerlingen leren. Ga na of jouw aanpak in de klas een positieve impact heeft op de leervorderingen van je leerlingen, stuur bij waar nodig en hou zicht op de voortgang.”*

De leerling die voor je zit is iemand die zijn eigen talenten en competenties heeft. Daarom is hij net zo uniek in deze maatschappij. Het lesgeven in Brussel staat en valt met klasmanagement. Het onderwerp van het project hebben de leerlingen zelf mogen kiezen tijdens een bevraging op school. Daarnaast kregen de leerlingen veel verantwoordelijkheid tijdens de lessen, zonder dat zij zich bewust waren van deze verantwoordelijkheid.

- *“Onderzoek wat de noden op talig vlak zijn, zowel van de taalzwakke als van de taalsterke leerlingen en zorg ervoor dat je een antwoord kan geven op de talige zorgvraag van je leerlingen. Verwerf voldoende deskundigheid om taalgericht onderwijs te geven en vergeet niet dat dit in elk leergebied en elk vak aan bod moet komen.”*

De aandacht voor taal moet een speciale plaats krijgen binnen het onderwijs. Nederlands is in Brussel een moderne vreemde taal geworden. Veel jongeren hebben een andere thuistaal dan het Nederlands. Daarnaast wordt er op straat weinig Nederlands gesproken. Taal is dus zeer belangrijk zowel binnen als buiten het onderwijs. In het begin was het niet altijd eenvoudig om telkens de taal te verbeteren van de leerlingen. Daarnaast zag je de onzekerheid wanneer een leerling aan het praten was. Mits goede ondersteuning (taalcoaches) en begeleiding kan je heel wat bereiken op vlak van taal. De Nederlandse taal is voor deze jongeren een moderne vreemde taal. We kunnen het vergelijken met het Engels en het Frans bij ons. De leerlingen hebben onder meer een interview gedaan. Taal kent in het Brusselse een andere problematiek.

- *“Bewaak de kwaliteit waarmee je leerlingen evalueert en gebruik de resultaten van deze evaluatie om je manier van onderwijzen te sturen. laat je als lid van de delibererende klassenraad bij de studiebekrachtiging, oriëntering en advisering leiden door valide gegevens.”*

Alleen een grote toets en een examen is niet representatief voor de leerling zelf. Tijdens het project hebben we veel geëvalueerd op alternatieve manieren, zowel naar vaardigheden als attitudes. Tijdens de verkeersbeurs hebben de leerlingen zelf de evaluatiecriteria mogen opstellen.

2 Leerplandoelstellingen (VVKSO)

2.1 Informatieverwerking- en verwerving

- 1 Onder begeleiding en in concrete situaties relevante en toegankelijke informatie **vinden en selecteren** uit:
  - gesproken teksten;
  - geschreven teksten;
  - beeldmateriaal;
  - ICT-bronnen;
  - tabellen, grafieken, diagrammen en kaarten.

- 2 Onder begeleiding en in concrete situaties relevante en toegankelijke informatie **gebruiken**.
  - concrete informatie uit gesproken teksten;
  - concrete informatie uit geschreven teksten;
  - concrete informatie uit beeldmateriaal;
  - concrete informatie uit ICT-bronnen;
  - concrete informatie uit tabellen, grafieken, diagrammen en kaarten.

- 3 Onder begeleiding en in concrete situaties mondeling en schriftelijk informatie **inwinnen en meedelen**:
  - formele informatie;
  - informele informatie.

- 4 Onder begeleiding analoge of digitale hulpmiddelen **gebruiken** om de communicatie en het taalvaardig handelen **te optimaliseren**, zoals:
  - een verklarend woordenboek;
  - een spellingwijzer;
  - een schrijfkader of standaard tekststructuur;
  - een spreekkader of standaard tekststructuur;
  - software;
  - aangeboden ondersteunend visueel materiaal;
  - lay-out.

- 6 *Zich bij het lezen en luisteren blijven **concentreren**, ondanks het feit dat men niet alles begrijpt.

2.2 Probleemoplossend denken

- 8 Onder begeleiding en in relevante concrete situaties wiskundige technieken en denkmethoden met behulp van elektronische hulpmiddelen toepassen:
  - de regel van drieën;
  - schematische voorstellingen;
  - ordeningsmodellen;
  - procentrekenen;
  - de schaal.

9 Onder begeleiding en in relevante concrete situaties grootheden schatten, meten, berekenen en herleiden.

10 * Ingesteld zijn op:

- het inschatten van resultaten;
- het controleren van bewerkingen en resultaten;
- het vergelijken van oplossingen.

2.3 Individueel en groepswork

12 Onder begeleiding opdrachten van beperkte omvang en van relatief korte duur **in groep realiseren** via volgende stappen :

- het overleg;
- de organisatie;
- de uitvoering;
- de reflectie;
- de bijsturing.

2.4 Maatschappelijke participatie

14 Gepast **ageren**:

- bewuste keuzes maken;
- sociale en maatschappelijke leefregels, normen en gedrag respecteren;
- formele en informele afspraken, regels en procedures volgen;
- gepast taalgebruik hanteren;
- hulp invoeren.

23 Illustreren dat het dagelijkse leven ingebed ligt tussen verleden en toekomst:

- vanuit de actualiteit;
- op basis van eigen ervaringen.

30 * **Bereidheid en durf tonen** om

- te luisteren, te spreken, gesprekken te voeren en te schrijven;
- het taalgebruik te verzorgen.

3 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

3.1 Gemeenschappelijke stam

De leerlingen:

(communicatief vermogen)

1 brengen belangrijke elementen van communicatief handelen in praktijk;

(creativiteit)

2 kunnen originele ideeën en oplossingen ontwikkelen en uitvoeren;

3 ondernemen zelf stappen om vernieuwingen te realiseren;

(doorzettingsvermogen)

4 blijven, ondanks moeilijkheden, een doel nastreven;

(empathie)

5 houden rekening met de situatie, opvattingen en emoties van anderen;

(exploreren)

8 benutten leerkansen in diverse situaties;

(flexibiliteit)

9 zijn bereid zich aan te passen aan wisselende eisen en omstandigheden;

(initiatief)

10 engageren zich spontaan;

(kritisch denken)

11 kunnen gegevens, handelwijzen en redeneringen ter discussie stellen aan de hand van relevante criteria;

(respect)

18 gedragen zich respectvol;

(samenwerken)

19 dragen actief bij tot het realiseren van gemeenschappelijke doelen;

(verantwoordelijkheid)

20 nemen verantwoordelijkheid op voor het eigen handelen, in relaties met anderen en in de samenleving.

3.2 Contexten

3.2.1 Context 1: Lichamelijke gezondheid en veiligheid

13 passen het verkeersreglement toe.

4 Verduidelijking van eindtermen

4.1 Functionele taalvaardigheid

Deze vaardigheid was een rode draad doorheen mijn project. Eerder heb ik al vermeld van het belang van taal in de Brusselse context. Het was belangrijk om de leerlingen te laten praten: de spreekdurf. Op het einde van het project hebben de leerlingen een interview voor de camera gedaan. Daarnaast hebben de leerlingen verschillende kranten en krantenartikelen doorgenomen om gepaste artikels te selecteren voor het ongevallenkrantje. Tijdens het eindproject (de verkeersbeurs) moesten de leerlingen aan andere leerlingen en leerkrachten hun project toelichten.

4.2 Functionele rekenvaardigheden

De leerlingen kregen enkele problemen voorgeschoteld. Ik heb altijd contextueel gewerkt in functie van het thema. Ik verwijs graag naar een cursus van Ruth Wouters. Wouters heeft in de cursus 'meer denken over/bij functionele wiskunde', aandacht voor de leraren in de B-stroom en PAV. Zij verwijst nogmaals naar het belang van contextueel werken. We begonnen met het interpreteren van een tabel en grafiek rond verkeersongevallen en verkeersslachtoffers. Vervolgens moesten deze cijfers verwerkt worden in een staafdiagram. Ten slotte daagde ik de leerlingen uit om een cirkeldiagram te maken van deze tabel. De leerlingen hebben mij verbaasd! De leerlingen werken graag mee en werden uitgedaagd om tot een oplossing te komen (probleemoplossend denken). Vanuit de peilingtoetsen krijgen we net het beeld dat de functionele rekenvaardigheden problematisch zijn.

4.3 Organisatiebekwaamheid

Als basisstrategie heb ik gekozen voor de OVUR-methode. Het was dan ook bedoeling om deze strategie zoveel mogelijk te integreren binnen de opdrachten, bundel en stage. Alle opdrachten hebben de leerlingen per 2 of in groep moeten oplossen. Daarnaast hadden zij mee de eindverantwoordelijk voor het organiseren van het eindproject: de verkeersbeurs.

Bij elke opdracht moesten de leerlingen de stappen van de OVUR-methode overlopen. Ten eerste moesten de leerlingen zich afvragen wat er verwacht wordt. Heb ik alle benodigdheden? Vervolgens moesten de leerlingen zich voorbereiden. Hoeveel tijd krijg ik? Daarnaast verzamelen de leerlingen informatie en volgen ze een gekregen stappenplan. Vervolgens wordt het product afgewerkt tot een eindproject (staafdiagram, ongevallenkrantje, etc.). Ten slotte wordt er gereflecteerd over het eindproject. Wat ging er goed? Wat ging er minder? Waar ga ik de volgende keer opletten?

4.4 Informatieverwerving en –verwerking

Deze eindterm is nooit een doel op zich geweest. Daarnaast komt ICT in mindere mate aan bod binnen dit project. Dit komt door de logistieke toestand. Er is wel voor gezorgd dat deze doelen omkaderd werden om andere doelen te bereiken.

4.5 Tijd- en ruimtebewustzijn

Het thema van het project hebben de leerlingen zelf mogen bepalen. Ik wou dit (complex) thema vertalen naar hun leefwereld.

Gaandeweg brachten de leerlingen een aantal items aan. Telkens heb ik hier op ingespeeld binnen het project en de lessen. Het thema is dus gegroeid en regelmatig bewerkt. De inbreng van de leerlingen speelt een grote rol.

Een voorbeeld uit de klas.

Opeens kreeg ik de vraag van een leerling of iedereen met een Ligier mag rijden. De leerling vertelde dat zijn broer zo'n voertuig heeft, maar geen rijbewijs. Ik heb dit tegen volgende les opgezocht en voorgelegd aan de klas. We hebben dan samen naar antwoorden gezocht.

Telkens moest deze materie gekaderd worden. Het was iedere keer opnieuw een uitdaging voor de leerkracht om dit tot een goed einde te brengen.

5 Waarom lesgeven in Brussel?

5.1 Werkzekerheid

Het Nederlandstalig Onderwijs in Brussel kent een opmars! Op dit moment willen ouders hun kinderen inschrijven waar ze Nederlands kunnen leren. Daarom is er ook steeds meer vraag naar leerkrachten om deze groei op te vangen.

Om dit te verduidelijken verwijs ik graag naar het arbeidsmarktappoort van het ministerie van Onderwijs. In dit document is er een prognose van 2011 tot 2015. In 2011 stroomden 81% afgestudeerden door naar een job in het onderwijs. Jammer genoeg vallen er binnen de 5 jaar, 22% beginnende leerkrachten af. In het huidige academiejaar (2014-2015) zullen er in de gewone lerarenopleiding aan de hogescholen, 2.023 leerkrachten afstuderen. Er waren vorig jaar 363 vacatures niet ingevuld. We nemen wel aan dat de trend dalend is.

5.2 Multiculturaliteit

Brussel is een schat aan nationaliteiten, talen, culturen en tradities. In totaal zijn er 163 verschillende nationaliteiten in Brussel. Als leerkracht is dit een verrijking. Je komt in contact met verschillende godsdiensten en tradities. Een leuke meerwaarde is dat je regelmatig mag proeven van de verschillende soorten keukens, omdat er veel feesten en vieringen zijn binnen de culturen. Anderzijds word je ook hard geconfronteerd met de thuissituaties van de leerlingen (kansarmoede).

Nederlands en Frans zijn onze officiële talen. Er zijn ongeveer 96 verschillende talen en in Brussel gebruik je in het dagelijks leven meer dan deze twee talen alleen.

5.3 Alles om de hoek

Een uitstap met de klas is niet altijd praktisch haalbaar. Er moet vaak een bus gehuurd worden en dat kost geld. In Brussel ligt alles binnen hand bereik. Heel veel bezienswaardigheden, museums en bedrijven zijn met het openbaar vervoer makkelijk te bereiken. Waarom veel geld uitgeven als je met het openbaar vervoer alles vlot, snel en goedkoop kan reizen. De leerlingen kunnen zelfs de route, prijs, etc. van deze rit opzoeken. Een win-winsituatie voor iedereen!

Omdat er veel educatieve partners zijn gehuisvest in Brussel, kan je makkelijk en gratis iemand naar je klas 'lokken'.

Wanneer het klashouden (klasmanagement) moeilijker is, worden deze uitstappen minder of zelfs niet gedaan. We moeten er over waken dat er voldoende projecten binnen het curriculum aanbod komen, dit zowel binnen de school als buiten de school.

5.4 Schat aan didactische mogelijkheden

In Brussel vindt iedereen wel iets: een museum, bezienswaardigheid, bedrijven, etc. Op die manier kan je snel je lessen interactief en levensecht maken. Dat moet zelfs helemaal niet duur zijn aangezien musea kortingen aanbieden voor scholieren en ze in Brussel een keer in de maand gratis zijn voor het publiek.

5.5 Verrijkend

Veel mensen associëren lesgeven in Brussel met klassen waar anderstaligen vaak de meerderheid vormen en dat in een omgeving van een grote stad die nooit slaapt. Dat is waar. Precies daarom is lesgeven in Brussel zo interessant. Want die andere culturen betekenen ook een verrijking voor jezelf en voor je manier van lesgeven.

Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel staat synoniem voor 'kwaliteit'. Als je lesgeeft in Brussel, zijn er tegelijkertijd heel wat uitdagingen en mogelijkheden. Meertaligheid en diversiteit in de klas gaan hand in hand met de enorme didactische mogelijkheden die Brussel biedt. Je hebt de keuze uit allerlei musea, parken, ... om je lessen gevarieerd te illustreren. In Brussel organiseer je snel en gemakkelijk uitstappen met je klas.

6 Waarom een project rond verkeersveiligheid?

6.1 Uitgangspositie

Eind december 2014 werden de cijfers bekend gemaakt in verband met het aantal verkeersongevallen. De titel sprak boekdelen: "Meer verkeersdoden in Vlaanderen in 2014." Jongeren tussen 18 en 24 jaar lopen het grootste risico op een verkeersongeval. In 2014 zijn het aantal letselongevallen met jonge bestuurders (18-24 jaar) met 4,5 procent daalde. Tijdens de weekendongevallen merken we wel nog op dat deze groep jongeren in de helft van de tijd betrokken is met een verkeersongeval. Het is daarom aanbevolen dat elke school werkt rond het thema 'verkeersveiligheid'. Of dit een apart vak moet krijgen, is een andere discussie.

6.2 Verkeer vs. Onderwijs

“Een op de twee leerkrachten in secundair wil verkeerslessen verplichten”¹

Vorig jaar in de zomer hield de Vlaamse Stichting Onderwijs een enquête over het aanbod rond mobiliteit en verkeersveiligheid. Bijna de helft (47,7%) van de leraren wil dat mobiliteit en verkeersveiligheid ook aan bod komen in het middelbaar onderwijs.

De VSV ondervroeg 453 leraren en directeurs uit Vlaamse en Brusselse scholen. “In de hervormingsplannen van het secundair onderwijs worden de huidige eindtermen omgezet naar competenties”, zegt Werner De Dobbeleer van de VSV. “85,6 procent van de ondervraagden wil de leerlingen toetsen op hun kennis van verkeer en mobiliteit.”

Verkeersveiligheid moet geen apart vak zijn, maar kan gespreid worden over andere vakken. Bijvoorbeeld als thema in de les fysica, door les te geven over de remafstand.

Volgens de studie komt in bijna vier op de tien middelbare scholen “verkeer” in de klassen amper één keer per jaar aan bod. De VSV hoopt dat verkeerseducatie bij de gesprekken van de onderwijshervorming meer aandacht krijgt.

“Verkeersveiligheid ligt mij na aan het hart”, reageert Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits, in de vorige legislatuur nog bevoegd voor Mobiliteit. “Als verantwoordelijke minister was dit de voorbije jaren één van mijn grote prioriteiten binnen het departement Mobiliteit en Openbare Werken. Het is belangrijk dat verkeersveiligheid aan bod komt in het secundair onderwijs. De manier waarop dit in het secundair onderwijs kan ingebracht worden, zal onderdeel uitmaken van de besprekingen met het onderwijsveld. We willen verduidelijken dat ‘verkeer en mobiliteit’ vandaag al in de vakoverschrijdende eindtermen opgenomen is.”

6.3 Slimme Mobiele Scholen

De scholen staan hier niet alleen voor. Op 31 mei onthulde toenmalige minister van Mobiliteit, Hilde Crevits, een nieuw mobiliteitsproject voor het secundair onderwijs. Het project kreeg de naam ‘Slimme Mobiele Scholen’ (SMS). De Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) ondersteunde mee dit project.

Het voordeel van dit project: alle secundaire scholen in Vlaanderen en Brussel krijgen gratis begeleiding en ontvangen subsidies wanneer ze werken rond dit thema.

Enkele voorbeelden:

- Rijbewijs op School
- Getuigenis van een verkeersslachtoffer
- Verkeersparcours

¹ Dit artikel is gepubliceerd op de website van Klasse.

7 Situatieschets school

Mijn stage en tegelijk mijn project heb ik mogen opstarten in de Don Bosco school voor wetenschap en techniek in van Sint-Pieters-Woluwe. In het opvoedingsproject van Don Bosco staan de kansarme en zwakkere leerlingen centraal.

Het Don Bosco Technisch Instituut heeft een zevenjarige structuur en biedt naast een A- en een B-stroom studierichtingen aan binnen de nijverheidssector in het bso en het tso. De basisopties en beroepenvelden van de eerste graad ondersteunen de doorstroming naar de bovenbouw.

Het aanbod in de tweede en derde graag situeert zich binnen vijf studiegebieden: hout, mechanica-elektriciteit, auto, grafische communicatie en media en personenzorg. Ze deelt de campus met een Centrum voor leren en werken. De school kende de laatste vijf jaar een groei van het aantal leerlingen. Ze heeft een multiculturele leerlingenpopulatie en staat open voor alle leerlingen. De school heeft leerlingen uit 32 landen. De meeste leerlingen hebben de Belgische nationaliteit maar hun afkomst ligt in Congo, Marokko, etc.

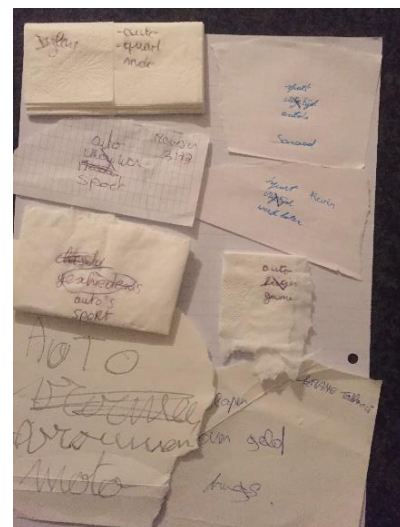
Tijdens de laatste doorlichting hebben de leerkrachten PAV een pluim gekregen voor hun vak.

8 Voorstelling project

Gedurende het project hebben we gewerkt via de OVUR-methode. Elke opdracht in de bundel werd via bovenstaande strategie opgelost. Ik leg dan ook graag de voorstelling met behulp van de OVUR-methode uit.

8.1 Oriënteren

Op donderdag 25 september ben ik de eerste keer naar Sint-Pieters-Woluwe getrokken samen met mijn promotor. De bedoeling van het eerste bezoek was kennis te maken met mijn mentor en de schoolomgeving. Na de bespreking volgde de eerste kennismaking met de leerlingen. De leerlingen hebben heel spontaan ideeën aangegeven op een kladpapier, een zakdoekje. Iedereen noteerde drie onderwerpen/thema's. Vervolgens hebben we alle papieren langs elkaar gelegd. De meeste antwoorden van de leerlingen: auto's en brommers. We hebben dan in overleg met alle partners gekozen voor het thema: "verkeersveiligheid". Dit thema is volledig uitgewerkt binnen de eindtermen en vakoverschrijdende eindtermen.

8.2 Voorbereiden

In december ben ik gestart met het verzamelen van informatie rond verkeersveiligheid. Het verbaasde mij hoeveel materiaal er aan geboden wordt op het internet en via allerlei organisaties. Veel didactisch materiaal is gratis en goed bruikbaar voor leerkrachten, leerlingen en scholen. Eerst heb ik contact opgenomen met de Vlaamse Stichting Verkeerskunde. Zoals eerder uitgelegd, is er een project opgericht rond verkeerseducatie: Slimme Mobiele Scholen (SMS). Via dit project kunnen scholen zich aanmelden en registreren. Vervolgens kunnen zij genieten van een subsidietoelage wanneer ze via de website en webshop van Slimme Mobiele Scholen educatief materiaal (spelletjes, workshops, getuigenissen) kunnen bestellen. Er is dus veel lesmateriaal aanwezig, maar geen aangepast materiaal aan een school, omgeving en dat volledig gewijd is aan verkeersveiligheid.

Het was de bedoeling dat de leerlingen zoveel competenties, doelstellingen bereikten met deze bundel. De vraag was dan ook: "wat wil ik bereiken met de leerlingen?" Ik heb ervoor gekozen om met concreet materiaal te werken. De bedoeling was om een interactieve bundel te maken met verschillende opdrachten. Daarnaast moesten alle eindtermen aanbod komen in deze bundel. Het resultaat kan u bekijken in bijlage 1.

8.3 Uitvoeren

Ik heb geprobeerd tijdens het project de leerlingen zoveel mogelijk zelf te laten ontdekken: ontdekkend leren. Ik wil graag enkele projecten verduidelijken door het stellen van drie vragen: het doel van het project, de werkwijze en de evaluatie en reflectie van het project.

Brainstormmoment

Doel: bij aanvang van het project wilde ik de leerlingen warm maken voor het project. Wat weten zij al over verkeersveiligheid? Welke woorden komen er spontaan bij hen op? Ik wilde vooral te weten komen wat er leeft in deze klas.

Werkwijze: de leerlingen kregen een A3-blad in groep. In het midden van het blad moesten zij 'verkeersveiligheid' noteren. Vervolgens mochten zij alle woorden, begrippen en zinnen rond het woord noteren.

Evaluatie: dit project had ik gekozen om te weten hoe 'verkeersveiligheid' door de leerlingen ingevuld wordt. Er is een mondelinge evaluatie geweest over de mindmaps. Elke leerling kreeg een andere kleur van stift, zo kon ik kijken welke leerling veel input heeft en welke leerlingen minder.

Reflectie:

- **Leerlingen:** de leerlingen vonden het een leuke eerste opdracht. Spontaan namen de leerlingen hun smartphone om dingen op te zoeken. Zo hadden sommige groepen gewerkt met afbeeldingen: een sigaret met een kruis door, automerken, etc.
- **Leerkracht:** het was een eerste test om de klas te leren kennen en onder controle te krijgen (= klasmanagement). Het was een opdracht waar de leerlingen creatief konden zijn en waar er eigenlijk geen fouten antwoorden mogelijk zijn.

Ongevallenkrantje

Doel: dagelijks vind je een artikel in de krant over een verkeersongeval. Ik vind het belangrijk dat de leerlingen in contact komen met actualiteit. De leerlingen moesten de kranten doornemen en tien artikelen selecteren die te maken hebben met verkeersveiligheid. Dit kon een verkeersongeval zijn, maar ook een verkeerscontrole of een nieuwe wet dat van toepassing is in het verkeer.

Werkwijze: de leerlingen kregen per twee of individueel een vijftal verschillende kranten. Vervolgens moesten zij tien artikelen selecteren rond het thema verkeersveiligheid. Wanneer er tien artikelen geselecteerd waren, moesten de artikelen op een A3 blad gekleefd worden. De leerlingen werken begeleid zelfstandig aan deze opdracht met behulp van een stappenplan. Dit stappenplan was opgesteld aan de hand van de OVUR-methode.

Evaluatie: de leerlingen wisten op voorhand waarop ze beoordeeld werden. Ik had evaluatiecriteria opgesteld voor deze opdracht. De cultuur van de school is erg "puntengericht". Dit is een motivatiemiddel wat in deze klas werkt. Ik heb in deze lijn verder gewerkt. Het klasmanagement is nu eenmaal de basis tijdens de lessen. Zo wisten de leerlingen onmiddellijk waar er punten gesprokkeld konden worden. De evaluatiecriteria werden opgesplitst in 3 kolommen. Je had de journalist, de redacteur en de eindredacteur.

Reflectie:

- **Leerlingen:** de opdracht werd enthousiast gemaakt door de leerlingen. De leerlingen vonden het positief en ondersteunend dat de evaluatiecriteria op voorhand werden gegeven. Zo konden de leerlingen zelf hun krantje beoordelen en aanpassen indien nodig.
- **Leerkracht:** het verbeteren werd op één klap gemakkelijker. Doordat de evaluatiecriteria gekend waren, moest ik alleen kijken in welke kolom het toegewezen moest worden. De keuze van de kranten is gekozen op het niveau van de leerlingen. We hebben gewerkt met Vlaamse kranten. Er werden heel wat doelstellingen bereikt met deze opdracht. Voor de leerlingen was het niet altijd eenvoudig om de juiste artikelen te selecteren, omdat het taaltechnisch moeilijker was voor de leerlingen. Tijdens de opdracht werd er ook gekeken naar andere actualiteit en natuurlijk mocht het gedeelte over sport niet overgeslagen worden.

Een ongeval? Wat nu?

Doel: je kan als voetganger, fietser, bromfietser of automobilist te maken krijgen met een ongeval. Misschien ben je getuigen of betrokken bij een ongeval. Meestal is dit een stressmoment waar alleen kalmte je kan redden. Het zou dan ook beter zijn als je al gewerkt hebt met een aanrijdingsformulier.

Werkwijze: bij aanvang van de les kregen de leerlingen een filmfragment te zien over het aanrijdingsformulier. Daarna kregen de leerlingen een video te zien waarin twee voertuigen botsten met elkaar. Vervolgens werden de leerlingen opgesplitst: voertuig A en voertuig B. Daarna kregen de leerlingen een aanrijdingsformulier, elk een rijbewijs en een origineel groen verzekeringsbewijs. De leerlingen moesten voor deze les zelf hun identiteitskaart meenemen. De opdracht was eenvoudig: zonder verbaal en fysiek geweld tot een oplossing komen.

Evaluatie: achteraf controleerde de leerkracht het aanrijdingsformulier op volledigheid en duidelijkheid. Hierna werd dit besproken met de leerlingen.

Reflectie:

- **Leerlingen:** het was geen eenvoudige opdracht blijkt achteraf. Dit kwam door de ambtenarentaal. De leerlingen hadden heel wat problemen met het invullen van het aanrijdingsformulier, ondanks er op voorhand een film werd getoond over het invullen van het aanrijdingsformulier. De leerlingen hebben functioneel en levensecht gewerkt. Daarnaast hebben we het belang van formulieren besproken en hen attent gemaakt op het correct invullen van formulieren.
- **Leerkracht:** het was een leerrijke opdracht, omdat de leerlingen nu meer vertrouwd zijn met het invullen van een aanrijdingsformulier. Als leerkracht moest ik voortdurend controleren, aanpassen, extra informatie geven. Zo heb ik de leerlingen het filmfragment opnieuw laten bekijken en heb ik de groepjes individueel ondersteunt. Wanneer het goed ging, kwam ik de leerlingen aanmoedigen met een schouderklopje. Door de extra ondersteuning duurde de opdracht langer dan gepland.

Verkeersbordendomino

Doel: ken jij alle verkeersborden? Er staan zoveel verkeersborden waar je rekening mee moet houden. De leerlingen konden op een 'speelse' manier de verschillende verkeersborden ontdekken.

Werkwijze: de leerlingen kregen per 2 een stapel 'dominoblokken'. Het blokje was verdeeld in 2 vakken: enerzijds het verkeersbord, anderzijds een willekeurige betekenis van een verkeersbord. De bedoeling was dat de leerlingen de verkeersborden langs de juiste betekenis konden leggen.

Evaluatie: het einddoel was uitkomen bij het laatste dominoblokje: finish. Het was voor de leerlingen een zelfcontrole. Wanneer ze niet bij het einde uitkwamen, wilde dit zeggen dat er iets mis was. De leerlingen moesten dan ook opzoek gaan naar de fout.

Reflectie:

- **Leerlingen:** Er moest voortdurend overlegd worden. De leerlingen overtuigden elkaar. Zij moesten immers kennis delen met elkaar. Er werd dus veel mondeling besproken en geëvalueerd. De leerlingen vonden deze werkvorm leuker dan wanneer de verkeersborden klassikaal werden overlopen.
- **Leerkracht:** de opdracht was goed voorbereid. Ik had het dominospel verschillende keren afgedrukt en had de oplossingen bij. Het is alleen moeilijk om een duur vast te leggen voor het spel. Je wilt namelijk dat de leerlingen dit zelf ontdekken. Het leerrendement van de leerlingen is hoog, omdat ze zelf opzoek moesten naar de oplossing. Daarnaast wordt er impliciet gewerkt rond taalvaardigheden.

Het spel kan u in bijlage 5 bekijken.

Theoretisch rijexamen

Doel: deze opdracht was niet op voorhand gepland. Tijdens de lessen vroegen de leerlingen wat nu eigenlijk een theoretisch rijexamen inhoudt. Ze wilden ook meer informatie over wanneer ze dit kunnen gaan afleggen, de kostprijs, etc. Ik ben onmiddellijk mee op hun kar gesprongen. De bedoeling was hun basiskennis testen en hen al een beetje voorbereiden op de toekomst.

Werkwijze: op het einde van de bundel mochten de leerlingen deze test afleggen. Normaal was dit voorzien in het computerlokaal. De leerlingen konden dan individueel en zelfstandig de 50 vragen doorlopen. De voorbereidende lessen waren een goede voorbereiding en basis.

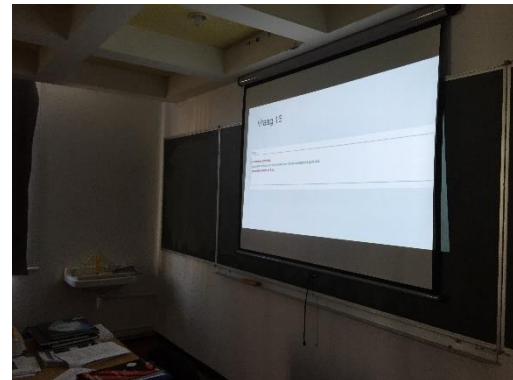
Evaluatie: we kunnen besluiten dat er toch nog wat werk aan de winkel is. De leerling konden op het einde hun score berekenen. De scores waren niet goed, maar op de vragen over de verkeersborden werd redelijk goed gescoord.

Reflectie:

- **Leerlingen:** het was een leerrijke test. Normaal moesten de leerlingen de vragen individueel oplossen op de computer. Door logistieke problemen moest er een alternatief plan bedacht worden. De vragen werden klassikaal getoond via een PowerPointpresentatie. De leerlingen moesten op een blad het antwoord (A, B of C) noteren.
- **Leerkracht:** het was geen eenvoudige opdracht. Normaal kregen de leerlingen een website van de VAB en konden zij hun examen zelfstandig maken. Een dag voor deze les heb ik alle vragen gekopieerd en geplakt in een PowerPointpresentatie.

Het was moeilijker om op het einde een evaluatie toe te kennen. Omdat de leerlingen elkaars antwoorden moesten controleren. Maar je ziet: "moeilijk gaat ook!"

Het was fijn om te zien dat de vragen over de verkeersborden redelijk goed werden opgelost. Ik heb wel gemerkt dat de vraagstelling niet altijd duidelijk was door de taalachterstand. Ik gaf de leerlingen bij de vragen meer tijd om de vraag goed te kunnen lezen en begrijpen. De vragen werden ook allemaal hardop door mij voorgelezen.

Interview

Doel: de functionele taalvaardigheid en meer bepaald de 'spreekangst wilde ik met hen samen overwinnen. Daarnaast moesten de leerlingen nadenken welke vragen zij wilden stellen aan mensen die een verkeersongeval hebben gehad en hierdoor in een rolstoel zijn terechtgekomen.

Werkwijze: eerst kregen de leerlingen een fragment te zien uit Wauters vs. Waes. In dit fragment zagen de leerlingen dat de bekende Vlamingen een week lang in een rolstoel alles moesten doen (sporten, dagdagelijkse dingen doen, etc.). Vervolgens moesten zij enkele vragen oplossen over het filmfragment. Daarna heb ik de klas opgedeeld in drie kleinere groepjes. Zij moesten per groep 10 vragen bedenken die ze wilden stellen aan enkele spelers van Herk on Wheels. HoW is een rolstoelbasketbalploeg uit Herk-de-Stad. De meeste spelers zijn betrokken geweest bij een verkeersongeval.

Na enkele gesprekken met deze mensen waren zij bereid te antwoorden op vragen van deze leerlingen. Nadat alle vragen opgeschreven waren, moesten alle leerlingen één vraag kiezen. Deze vraag stelde zij voor de camera. Vervolgens is de leerkracht met de vragen naar de spelers van HoW getrokken. Hun antwoorden werden ook opgenomen. Ten slotte heeft de leerkracht hier een filmfragment van gemaakt. Tijdens de volgende les werd deze film getoond en besproken met de leerlingen.

Evaluatie: er werd geen evaluatie toegekend aan de leerlingen. Het belangrijkste was om hun 'angst' te overwinnen om te praten voor een camera en andere personen. Hierin zijn alle leerlingen in geslaagd!

Reflectie:

- **Leerlingen:** de leerlingen vonden dit een unieke ervaring, om eens vragen te mogen stellen aan deze mensen. Het was niet gemakkelijk voor hen om voor een camera te praten, maar na een tijdje verliep het zeer vlot.
- **Leerkracht:** het was geen gemakkelijke opdracht om te begeleiden. Er was heel wat voorbereidend werk voor nodig en achteraf moest ook alles gemonteerd worden tot een filmfragment. Er zijn veel doelstellingen bereikt. De leerlingen moesten vragen selecteren en formuleren. Daarnaast moesten de leerlingen zich respectvol gedragen en letten op hun taalgebruik.

Het was een veilige oefening voor de leerlingen. De confrontatie met een persoon live in de klas was niet direct aan de orde.

Een fragment van het resultaat zal getoond worden tijdens de verdediging van mijn afstudeerproject.

8.3.1 Verkeersbeurs

Dit is het eindpunt van het project. Daarom wil ik graag dit apart belichten.

Bij de eerste versie van het project, wilde ik een groot project opzetten rond verkeer. De bedoeling was een verkeersdag te organiseren waar andere leerlingen konden aan deelnemen. Ik wilde onder meer werken met iPads. Gaandeweg de gesprekken en voorbereidingen werd duidelijk dat dit niet haalbaar was. De klas was een derde jaar houtbewerking. De bedoeling was de leerlingen verantwoordelijkheid geven binnen dit project.

Het doel bleef hetzelfde: andere leerlingen betrekken, maar het project werd kleinschaliger en realistischer binnen de schoolcontext.

De leerlingen hebben eerst aan de hand van projecten (zie 8.3 Uitvoeren) meer te weten gekomen over verkeer. Het was belangrijk dat de leerlingen eerst wisten waarover het ging. Eerst moesten zij 'experten' worden in dit thema. Op het einde van de bundel heb ik het einddoel toegelicht aan de leerlingen. De leerlingen hadden dit nog nooit gedaan. Hierdoor moesten zij toch aangemoedigd worden. Anderzijds hadden de leerlingen nu een uitdaging voor ogen, een streefdoel. Daarnaast heb ik de leerkrachten PAV ook betrokken bij dit project en warm gemaakt om projectmatig te werken binnen de lessen. Het was een totaal nieuw project, maar gaandeweg was er de nodige enthousiasme om er iets moois van te maken.

De mentor had voor een klas gezorgd die naar de verkeersbeurs kwamen. De leerlingen kwamen uit het vierde jaar. Zij waren dus een jaar ouder. Het was een hele uitdaging voor de leerlingen om tegen een oudere groep leerlingen te praten, maar het resultaat was super! Omdat het net voor paasvakantie was, had elke stand een mandje met paaseieren. Zo konden ze leerlingen naar hun stand 'lokken' en hen belonen bij bv. het geven van een goed antwoord.

Er werden 3 standen gemaakt.

De leerlingen werden in drie groepen verdeeld en waren verantwoordelijk voor een stand. De standen zijn heel summier, maar dit vergde veel planning en voorbereiding.

De inkleding van de standen hebben de leerlingen zelf gekozen. Tijdens een klasgesprek hebben we gebrainstormd over mogelijke onderwerpen per stand.

Volgende ideeën kwamen naar voren: een verkeersquiz, een dominospel van verkeersborden en een test over de kennis van auto's.

Per stand ga ik volgende elementen bespreken: het doel van de stand, hoe zijn we hieraan begonnen, wie was verantwoordelijk, welk materiaal hebben gebruikt en wat waren de moeilijkheden.

Voor deze leerlingen was dit totaal nieuw. Er was toch wel een stevige drempel waar ze over moesten.

Verkeerstand 1: Ken jij alle verkeersborden?

Doel: de bedoeling van deze stand was de leerlingen op een speelse manier de verkeersborden aan te leren aan de hand van een dominospel. Dit spel hebben we ook gespeeld in de klas. De leerlingen vonden dit geweldig en wilden dit graag met andere leerlingen uitproberen.

Opstart: de leerlingen hebben eerst zelf opnieuw het spel gespeeld als herhaling. Tijdens de beurs hebben de leerlingen de andere leerlingen ondersteunt en tips gegeven. Ze waren aanmoedigende spelleiders. De paaseitjes waren de beloning.

Welk materiaal: het dominospel werd gemaakt door de leerkracht. De leerlingen hebben dit materiaal mogen gebruiken.

Moeilijkheden: er waren drie spelen voorzien in de stand. Zo konden meerdere leerlingen gelijktijdig het spel spelen. Alleen duurde dit spel langer, dan de andere standen. Hierdoor hebben we organisatorisch moeten ingrijpen.

Verkeersstand 2: De verkeersquiz

Doel: de bedoeling van de verkeersquiz was de kennis testen over het verkeer. Tijdens de eerste les heb ik ook een quiz gedaan rond verkeer.

Opstart: de leerlingen hebben de quizvragen uit de bundel genomen. Zij hebben deze vragen bekeken en een selectie gemaakt. Deze groep heeft ook enkele extra vragen bijgevoegd. Er werden zowel meerkeuzevragen als open vragen gesteld. Het groepje werkte zelfstandig. Er was veel animo bij deze stand.

Welk materiaal: de leerlingen hebben deze vragen op een apart blad genoteerd voor zichzelf. Deze groep heeft enkele nieuwe vragen bedacht met daarbij ook de vragen die we in de bundel hebben gezien en besproken. Daarnaast waren er antwoordkaartjes voorzien.

Moeilijkheden: de quizvragen werden gesteld aan de leerlingen en leerkrachten. Soms was er wat chaos als er veel personen aan deze stand stonden. De leerlingen hebben dit goed opgelost en hebben iedereen het vuur aan de schenen gelegd. De leerlingen hebben niet alle vragen letterlijk overgenomen, maar ook zelf vragen bedacht.

Verkeersstand 3: van Ford tot de airbag

Doel: de leerlingen aan deze stand moesten een tiental automerken raden, moesten verschillende onderdelen onder de motorkap raden. Ken jij alle onderdelen op je dashboard? Deze leerlingen wel!

Opstart: ik had een extra bundel gemaakt als reserve. Hierin moesten de leerlingen automerken raden aan de hand van autologo's, de belangrijkste onderdelen benoemen die onder de motorkap aanwezig zijn en hun kennis over het dashboard testen.

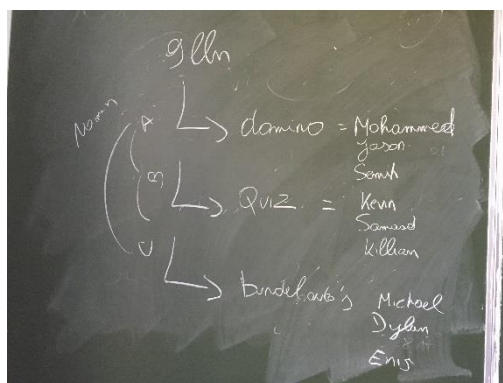
De leerlingen waren al gestart met de bundel en vonden dit geweldig! Zij wilden dan ook graag andere leerlingen uitdagen. Hoeveel automerken kunnen zij raden? Kunnen zij alles vinden? Het werd in deze stand een beetje een competitie onder elkaar.

Welk materiaal: er was een bundel gemaakt door mezelf. Dit groepje heeft de bundel letterlijk gebruikt. Ik had misschien hen hier meer moeten uitdagen om er van hun zelf iets in te steken.

Moeilijkheden: de leerlingen vonden deze stond zeer leuk, omdat je merkt dat veel onder hen bezig zijn met auto's (automerken, auto-onderdelen, etc). Dit was opnieuw een geslaagde stand.

De bundel kan u in bijlage 3 terugvinden.

8.4 Reflecteren

8.4.1 Reflectie leerlingen

Ik vond het belangrijk dat de leerlingen dit project ook beoordeelden op een objectieve manier vanuit de ogen van een leerling. Daarom heb ik een evaluatie- en reflectiedocument gemaakt voor de leerlingen. Tijdens de laatste les moesten de leerlingen deze visuele evaluatie invullen.

In het document stonden vijf vragen die de leerlingen moesten beantwoorden.

Bij de eerste vraag kregen de leerlingen een afbeelding van een levensechte verkeerssituatie. De leerlingen moesten aanduiden welke letter van persoon/situatie het beste bij hen paste. Welke situatie past bij hen (bv. boos na een aanrijding, speels, agressief, oplettend, etc.). Achteraf bij het analyseren van de documenten is gebleken dat deze opdracht niet zo duidelijk was voor de leerlingen. Het toelichten van hun eigen attitudes is niet gemakkelijk. Ik had misschien deze vraag meer moeten toelichten.

Als tweede vraag moesten de leerlingen het project omcirkelen (allemaal afbeeldingen) waar zij het leukste vonden om te doen en ook iets hebben van opgestoken. Het theorie-examen en het aanrijdingsformulier stonden bovenaan gevolgd door het ongevalenkrantje.

Als derde vraag wilde ik weten uit welk onderdeel in de bundel de leerlingen het meest hebben geleerd. Als antwoord kwam vaak het staafdiagram terug. Dit was een onderdeel dat zij nog niet behandeld hadden. Het was niet altijd gemakkelijk om manieren blijven te vinden om dit uit te leggen, maar wanneer je deze antwoorden leest, weet je dat je iets bereikt hebt met hen. Deze klas is duidelijk geboeid en gebeten door de functionele rekenvaardigheden.

Bij de vierde vraag mochten zij voorstellen noteren die beter kunnen in de toekomst, wanneer dit project wordt herhaald. Het is niet gemakkelijk om als leerling hierover na te denken. Daarom stond bij iedereen: "geen idee", "alles was in orde". Misschien had ik beter een aantal voorstellen moeten geven.

Ten slotte mochten de leerlingen een score toekennen op vijf. Er stonden vijf auto's afgebeeld die zij mochten omcirkelen. Daarnaast moesten de leerlingen kort uitleggen waarom ze deze punten aan mij toekende. Dit gebeurde mondeling.

Enkele voorbeelden

- "Door de leerkracht heb ik nieuwe dingen geleerd zoals het invullen van een aanrijdingsformulier. Dit kon ik eerst niet en nu wel."
- "Het was zeer goed en fijn! 😊"
- "Je kan alles goed uitleggen. Wij konden goed met hem praten. Het was altijd lachen met hem."
- "U was een goede leraar. Ik vond u leuk. U zal ons missen!"

Het evaluatie- en reflectiedocument vindt u in bijlage 4 terug.

8.4.2 Reflectie als leerkracht

Ik zag al onmiddellijk van bij de observatie dat dit geen gewoon lesgeven is. De sfeer, dynamiek, diversiteit is zoveel verschillend t.o.v. al mijn andere stage-ervaringen. Ik had vooraf voor mezelf mijn grenzen bepaald. Ik kreeg na elke les gerichte feedback van mijn mentor. Elke les probeerden we iets uit om het klasmanagement te vergemakkelijken: namen noteren, streepjes trekken, les stilleggen, etc. Je leert verschillende dingen die je later ook kan gebruiken. Ik had voordien nooit echt streng moeten optreden of zo specifiek bezig moeten zijn met klasmanagement. Ik was wel gerust gesteld dat elke leerkracht nog steeds bezig is met alternatieve aanpakken uit te proberen voor een beter klasmanagement. Dit was een steeds terugkomend onderwerp in de leraarskamer. Het is positief als het klasmanagement in stijgende lijn gaat doorheen de stage.

Eerst en vooral moet ik eerlijk toegeven dat dit een leerrijke, unieke ervaring was. In het begin wist ik echt niet wat ik moest verwachten van de klas.

Het is een school met zeer weinig financiële middelen. Vanaf dit jaar hangt er een beamer in het PAV-lokaal. De computer is een zeer oude, trage computer. Het viel dus regelmatig voor dat er een technisch probleem was: toetsenbord defect, beamer die oververhit was, etc. Ik had altijd alles op USB-stick staan. Daarnaast had ik mijn eigen laptop mee als back-up.

In totaal heb ik 11 lessen (telkens 2 uur) gegeven met zeer sterke momenten, maar ook lesmomenten waar ik achteraf geen goed gevoel van had.

Ik heb de leerlingen tijdens de voorbije weken enorm veel uitgedaagd. De leerlingen hadden nog nooit van een staaf-en-cirkeldiagram gehoord. Na 3 lessen waren de leerlingen hiermee weg. De goede evaluaties waren dan ook een beloning voor de leerlingen EN de leerkracht. Deze stage kaderde binnen mijn afstudeerproject voor PAV. We hebben heel veel kleine opdrachten/activiteiten gedaan: een brainstormmoment, een ongevalkrantje maken, een dominospel van verkeersborden spelen, een aanrijdingsformulier invullen, een interview doen. Dit waren één voor één sterke momenten, waarop de leerlingen mij echt omver bliezen!

Het zwakke moment was op een vrijdag. Het tempo lag laag, de leerlingen waren onrustig, rumoerig. Ik had al enkele opmerkingen en waarschuwingen gegeven. Ik had de les al even stil gelegd, maar het had deze keer niet het gewenste effect. Ik begon met namen te noteren op het bord, maar dat was ook niet het beste idee. Ik stopte met lesgeven en vroeg aan de leerlingen wat er precies scheelde. De leerlingen hebben vrijdagmiddag praktijkles hout. De praktijkleerkracht was afwezig en al de leerlingen moesten naar de studie. Hierdoor waren ze zo 'anders'. De volgende les was alles weer 'normaal'. Op zo'n momenten weet je ook niet altijd wat je moet doen.

Maar het sterkste moment was als de leerlingen deze lesbundel voorstelden aan andere leerlingen. Deze leerlingen gaan na de paasvakantie de lessen rond verkeersveiligheid krijgen. De leerlingen moesten dit zo veel mogelijk zelfstandig doen. De leerlingen hadden drie standjes gemaakt met elk een opdracht: een quiz, een bundel over auto's en het dominospel van verkeersborden.

Op de dag zelf moesten de leerlingen het lokaal inrichten en zich voorbereiden. Het volgende lesuur kwamen de leerlingen naar onze verkeersbeurs.

De leerlingen moesten de leerlingen uitnodigen naar hun stand en het spel/opdracht uitvoeren. De leerlingen hebben dit super gedaan! Het was een mooie afsluiter van een geslaagd project. De eindevaluatie was vooral visueel gericht, omdat we alert moeten blijven voor het taalprobleem.

Afsluiten doen we met een positieve noot! Ik heb met deze leerlingen een band kunnen opbouwen. De leerlingen kwamen spontaan je begroeten, een hand geven. Sommige leerlingen hadden een probleem en kwamen dit melden aan jou. Kortom, de leerlingen vertrouwden mij!

Deze stage is geslaagd mede door mijn mentor (meneer Tom Vanbellinghen). Ik heb heel veel vrijheid gekregen om dit project te mogen doen. Ik heb gaandeweg mijn stage veel tips gekregen voor een nog betere klasmanagement. Het zijn meestal kleine tips, maar zeer bruikbare tips! Het was leuk om te horen dat ik op 11 lessen tijd enorm ben gegroeid in klasmanagement.

Ik voelde mij deze stageperiode een echte volwaardige leerkracht binnen een enthousiast lerarenkorps! Ik heb bijvoorbeeld de examenvragen voor mijn lessen mogen opstellen. Ik was 1 van hen en zo voelde ik mij ook!

8.4.3 Evaluatie

Naast het project heb ik ook aandacht besteed aan de evaluatie van de projecten. De verschillende evaluatiemethoden kwamen reeds aan bod in voorgaand punt.

Ik vind het belangrijk dat er gewerkt wordt rond permanente evaluatie. Het is de bedoeling om deze leerlingen positieve schoolervaringen te laten ervaren door deze opdrachten te evalueren. Daarnaast kan je ook onmiddellijk zien of de leerlingen mee zijn of niet. Op het einde van het hoofdstuk heb ik een evaluatie gemaakt rond verkeersveiligheid op de vraag van de school. In de school wordt er na elk hoofdstuk zo een toets opgesteld. Dit komt omdat de leerlingen nog een examen krijgen voor het vak project algemene vakken. Door deze grote toets zijn de leerling meer voorbereid op het examen.

De grote toets kan u terugvinden in bijlage 2.

9 Uitdagingen

Het is niet altijd eenvoudig om als vakgroep of lerarenteam een project uit te werken. Een bundel uitwerken kost tijd, die er jammer genoeg niet altijd is als je eens aan het werk bent. In deze bundel rond verkeersveiligheid zitten heel wat uren werk in. Daarnaast had je de voorbereidingen, de opdrachten, toetsen en examens opstellen, die er niet in meegerekend zijn.

Het is aangeraden om zoveel mogelijk werkvormen te gebruiken binnen de lessen en projecten. Leerlingen moet (inter)actief betrokken worden in het lesgebeuren. Daarnaast heb ik gemerkt dat leerlingen houden van het krijgen van verantwoordelijkheid. Laat de leerlingen ook informatie aanbrengen of vragen en speel hierop in tijdens de volgende lessen. Dit is niet altijd gemakkelijk, maar flexibiliteit is een competentie van een leerkracht.

Ik heb gemerkt dat de leerlingen het appreciëren als er in thema's wordt gewerkt. Het is voor de leerkracht belangrijk om er over te waken dat er zoveel mogelijk functionele eindtermen aanbod komen binnen dit thema. Of dit via een handboek moet gebeuren of met een zelfgemaakte cursus, laat ik in het midden.

Naast het werken in een thema is het een meerwaarde als dit projectmatig kan gebeuren. Een einddoel met de leerlingen vooropstellen en dit doel ook behalen is een motivatie voor iedereen. Bij mijn project was de verkeersbeurs het einddoel van het project.

Het woord project en projectmatig werken wordt vaak gelinkt aan budget. Met dit project heb ik aangetoond dat je zonder budget een leuk en leerrijk project kan organiseren! Een uitdaging voor de school, leerkrachten en leerlingen.

10 Algemeen besluit

Het was een hele uitdaging voor mij bij de start van dit project. De school had net een doorlichting achter de rug en de vakgroep PAV kreeg een pluim! Zij hadden even nood aan ademruimte en wilden daarom graag meestappen in dit project.

Ik heb een bundel gemaakt op maat van de leerlingen. Het onderwerp hebben zij gekozen. Doorheen de lessen kwam er regelmatig input vanuit de leerlingen en de bundel werd dan bijgestuurd. Het was niet altijd eenvoudig om deze informatie onmiddellijk te verwerken in de lessen, maar het is me toch gelukt. Daarnaast is het een zeer actueel thema waar we veel functionele eindtermen hebben kunnen bereiken.

De verkeersbeurs hebben de leerlingen tot een goed einde gebracht. Ik ben bijzonder fier om 'mijn' leerlingen. We hebben gedurende 22 lessen gewerkt tot dit eindpunt. Het was een fantastische ervaring.

Ik wil met dit project aantonen dat het een verrijking is om onder je kerktoren uit te komen. Ga de uitdaging aan! Het is voor mij een meerwaarde geweest binnen mijn opleiding.

---

11 Bronnenlijst

Internet:

BELGA, Een op de twee leerkrachten in secundair wil verkeerslessen verplichten, Internet, 10/05/2015, (<http://www.klasse.be/leraren/47690/een-op-de-twee-leerkrachten-in-secundair-wil-verkeerslessen-verplichten/>).

FOD MOBILITEIT,
http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/verkeer_vervoer/verkeer/ongevallen_slachtoffers/verkeersongevallen/, geraadpleegd op 7 december 2014.

GRATIS RIJBEWIJS ONLINE, <http://www.gratisrijbewijsonline.be/bordenwet/bordenwet.htm>, geraadpleegd op 7 december 2014.

INDESTEEGE, L., Projectmatig werken, Internet, 2010, (<https://schoolofeducation.eu/bijlagen/Projectmatigwerkentekst2010.pdf>).

SLEEUWAEGEN, F., Projectmatig werken, Internet, 18/09/2014, (http://femkesleeuwaegen.tumblr.com/projectmatig_werken).

N.N., Wat maakt lesgeven in Brussel zo bijzonder?, Internet, 04/05/2015, (<http://www.lesgeveninbrussel.be/lesgevenindestad/waarom-brussel/wat-maakt-lesgeven-in-brussel-zo-bijzonder>).

SCHEYS, M., Arbeidsmarktrapport prognose 2011-2015, Internet, 04/05/2015, (http://www.ond.vlaanderen.be/beleid/personeel/files/AMR_2013.pdf).

VLAAMSE STICHTING VERKEERSKUNDE, <http://www.vsv.be/verkeer-op-school/secundair-onderwijs>, geraadpleegd op 15 december 2014.

VLAAMSE STICHTING VERKEERSKUNDE, <http://www.degroteverkeersquiz.be/>, geraadpleegd op 5 februari 2015.

VOLT, <http://www.een.be/programmas/volt/william-boeva-op-een-technische-school>, geraadpleegd op 14 mei 2015.

WOUTERS, R., Meer denken bij/over functionele wiskunde, Internet, 30/04/2015, (http://associatie.kuleuven.be/schoolofeducation/projecten/MeerDenkenbijFunctioneleWiskunde_visietekst%20en%20modulemateriaal.pdf).

ZOOMINTV, Lesgeven in Brussel: een aparte job, Internet, 04/10/2013, (http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=DMF20131004_00774281).

Inspiratiemateriaal van meneer Tom Vanbellingen.

Boeken:

DE BEUCKER, M., ROSIUS, H. PAVvaardig - werkwijzers voor pav. Antwerpen, De Boeck, 2010, p. 291.

12 Bijlagen

12.1 Bijlage 1: leerlingenbundel verkeersveiligheid

Deze bundel vindt u terug vanaf pagina 29 tot en met 70.

12.2 Bijlage 2: toets verkeersveiligheid

De toets vindt u terug vanaf pagina 71 tot en met 77.

12.3 Bijlage 3: bundel van Ford tot airbag

Deze bundel vindt u terug vanaf pagina 78 tot en met 83.

12.4 Bijlage 4: evaluatiedocument project

Dit document vindt u terug vanaf pagina 83 tot en met 85.

12.5 Bijlage 5: dominospel verkeersborden

Het dominospel vindt u terug vanaf pagina 86 tot en met 87.

Don Bosco - Sint-Pieters-Woluwe

School voor Wetenschap en Technologie

Project Algemene Vakken

Verkeersveiligheid

Naam: .....

Klas: .....

Datum: .....

Leerkracht: meneer Buekers

Inhoudsopgave

Inhoudstabel

Leerplandoelstellingen		p 3-4
Inleiding		p 5-7
Hoofdstuk 1	Vers van de pers	p 8-11
Hoofdstuk 2	Allemaal cijfers	p 12-21
Hoofdstuk 3	Een dure rit?	p 22-25
Hoofdstuk 4	Stop, verleen voorrang!	p 26-27
Hoofdstuk 5	Ik ben 16 en ik wil ...	p 28-32
Hoofdstuk 6	Je gedragen in het verkeer?!	p 33
Hoofdstuk 7	Is er genoeg voor iedereen?	p 34
Hoofdstuk 8	Zijn er alternatieven?	p 35
Hoofdstuk 9	Wat hebben we vandaag geleerd?	p 36
Hoofdstuk 10	Op naar het project!	p 37
Bijlagen		p 38-40

Leerplandoelstellingen

Informatieverwerking- en verwerving

- 5 Onder begeleiding en in concrete situaties relevante en toegankelijke informatie **vinden en selecteren** uit:
  - gesproken teksten;
  - geschreven teksten;
  - beeldmateriaal;
  - ICT-bronnen;
  - tabellen, grafieken, diagrammen en kaarten.

- 6 Onder begeleiding en in concrete situaties relevante en toegankelijke informatie **gebruiken**.
  - concrete informatie uit gesproken teksten;
  - concrete informatie uit geschreven teksten;
  - concrete informatie uit beeldmateriaal;
  - concrete informatie uit ICT-bronnen;
  - concrete informatie uit tabellen, grafieken, diagrammen en kaarten.

- 7 Onder begeleiding en in concrete situaties mondeling en schriftelijk informatie **inwinnen en meedelen**:
  - formele informatie;
  - informele informatie.

- 8 Onder begeleiding analoge of digitale hulpmiddelen **gebruiken** om de communicatie en het taalvaardig handelen **te optimaliseren**, zoals:
  - een verklarend woordenboek;
  - een spellingwijzer;
  - een schrijfkader of standaard tekststructuur;
  - een spreekkader of standaard tekststructuur;
  - software;
  - aangeboden ondersteunend visueel materiaal;
  - lay-out.

- 6 *Zich bij het lezen en luisteren blijven **concentreren**, ondanks het feit dat men niet alles begrijpt.

Probleemoplossend denken

- 8 Onder begeleiding en in relevante concrete situaties wiskundige technieken en denkmethoden met behulp van elektronische hulpmiddelen toepassen:
  - de regel van drieën;
  - schematische voorstellingen;
  - ordeningsmodellen;
  - procentrekenen;
  - de schaal.

- 9 Onder begeleiding en in relevante concrete situaties grootheden schatten, meten, berekenen en herleiden.

- 10 * Ingesteld zijn op:
- het inschatten van resultaten;
  - het controleren van bewerkingen en resultaten;
  - het vergelijken van oplossingen.

Individueel en groepswork

- 13 Onder begeleiding opdrachten van beperkte omvang en van relatief korte duur **in groep realiseren** via volgende stappen :
- het overleg;
  - de organisatie;
  - de uitvoering;
  - de reflectie;
  - de bijsturing.

Maatschappelijke participatie

- 15 Gepast **ageren**:
- bewuste keuzes maken;
  - sociale en maatschappelijke leefregels, normen en gedrag respecteren;
  - formele en informele afspraken, regels en procedures volgen;
  - gepast taalgebruik hanteren;
  - hulp inroepen.
- 23 Illustreren dat het dagelijkse leven ingebed ligt tussen verleden en toekomst:
- vanuit de actualiteit;
  - op basis van eigen ervaringen.
- 31 * **Bereidheid en durf tonen** om
- te luisteren, te spreken, gesprekken te voeren en te schrijven;
  - het taalgebruik te verzorgen.

Inleiding

Je hoort het dagelijks in het nieuws en op de radio of je leest het online in de krant, "Afgelopen weekend zijn er 3 verkeersdoden gevallen bij verschillende verkeersongevallen."

Afgelopen jaar reden er meer dan 7 miljoen auto's op de Belgische wegen. Jammer genoeg gebeuren er elke dag ongevallen met auto's, vrachtwagens, brommers, fietsers en voetgangers. In 2013 waren er in heel België meer dan 40 000 ongevallen. Wij maken ook deel uit van dit verkeer. Het is daarom dat er veel campagne wordt gevoerd langs autosnelwegen en straten om ons te waarschuwen en te informeren.

Wat weten we hier al over? Is de auto het veiligste voertuig? Hoeveel jongeren sterven er jaarlijks in het verkeer? Ken jij de verkeersborden? Ik daag jullie uit!

Opdracht 1

Je krijgt zo dadelijk in groep (per 2 of 3) een leeg A3 blad. Vervolgens krijgt iedereen in de groep een andere kleur van stift. De bedoeling is dat je in groep, maar ook individueel gaat nadenken over verkeer en verkeersveiligheid. We gaan dit doen aan de hand van een mindmap.

Stap 1: schrijf in het midden van het blad "Verkeersveiligheid".

Stap 2: iedereen neemt een andere kleur van stift.

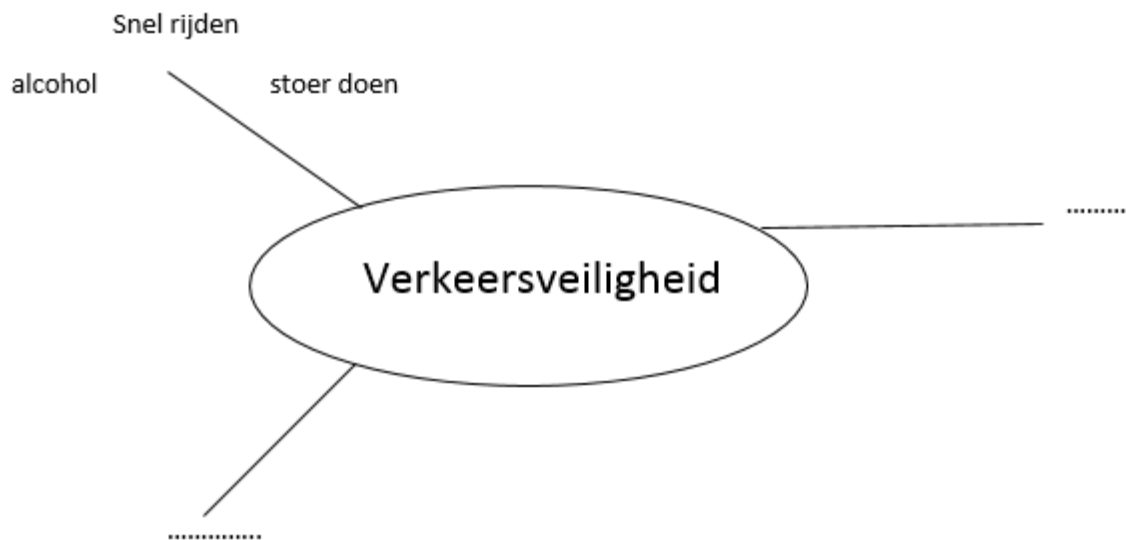
Stap 3: je schrijft alles op waaraan je denkt bij verkeersveiligheid.

Stap 4: probeer de woorden, zinnen en begrippen in groepen te verdelen.

Stap 5: de kleur die het minst op het blad staat, komt de mindmap kort toelichten.

O 	<p><u>Oriënteren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat moet ik doen? • Wat wordt er van mij verwacht?
V 	<p><u>Voorbereiden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe moet ik het doen? • Welk materiaal heb ik nodig? • Moet ik een stappenplan volgen?
U 	<p><u>Uitvoeren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Volg ik het stappenplan?
R 	<p><u>Reflecteren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat vind ik ervan? • Wat ging goed? Wat ging minder goed?

Een voorbeeld van een mogelijke mindmap rond verkeersveiligheid.

Quiz

1. Je twijfelt tussen het openbaar vervoer of de auto te nemen. Met welk vervoersmiddel ben je het snelst in Brussel vanuit Hasselt?
  - a) Openbaar vervoer
  - b) Auto
  - c) Even snel

2. In welke leeftijdsgroep bevinden zich de meeste verkeersslachtoffers?
  - a) 15-18 jaar
  - b) 19-22 jaar
  - c) 23-27 jaar

3. Welke uitstoot van voertuigen is slecht voor het milieu?
  - a) CO
  - b) CO₂
  - c) VOC

4. Dylan rijdt elke dag met zijn wagen naar Brussel vanuit Hasselt, een afstand van zo'n 80km. Michael reist met de trein. Welke verplaatsing is het goedkoopst?
  - a) Auto
  - b) Trein

-
5. Is fietsen gezond? Duid aan wat van toepassing is.
    - a) Wie dagelijks fiets, heeft een kortere levensverwachting (hij ademt immers te veel schadelijke uitlaatgassen in)
    - b) Het maakt geen verschil
    - c) Dagelijkse fietsers leven 5 tot 6 jaar langer

  6. De eerste treinen in ons land werden getrokken door paarden.
    - a) Waar
    - b) Niet waar

  7. Weet jij hoeveel meter een auto die aan 70 km/h rijdt, nodig heeft om te stoppen?
    - a) 27m
    - b) 45m
    - c) 108m

  8. Het oranje knipperlicht brandt. Wat moet ik doen op het kruispunt?
    - a) Ik moet alle bestuurders op de andere weg laten voorgaan
    - b) Ik heb voorrang
    - c) Ik moet, wegens het knipperlicht, stoppen en voorrang verlenen

  9. Wat betekent dit verkeersbord?
    - a) Verboden toegang voor alle bestuurders
    - b) Verboden toegang voor alle weggebruikers, met de fiets aan de hand mag wel
    - c) Verboden toegang voor alle bestuurders, behalve voor fietsen

  10. Welk vervoersmiddel is in België het veiligst in 2013?
    - a) de auto
    - b) het vliegtuig
    - c) de fiets

  11. Tenzij anders wordt aangeduid, is de maximale snelheid in een bebouwde kom ... km/u.
    - a) 30 km/h
    - b) 50 km/h
    - c) 70 km/h

  12. Wie moet GEEN veiligheidsgordel dragen in de auto?
    - a) Een koerier die pakjes van huis tot huis brengt.
    - b) Een taxibestuurder die klanten vervoert.
    - c) Een zwangere vrouw (vanaf 6 maanden).

13. Je wilt parkeren maar de parkeerautomaat is defect. Wat doe je?
- a) Je plaatst je parkeerschijf achter je voorruit met het pijltje op het streepje dat volgt op het uur van je aankomst.
  - b) Zolang een parkeerautomaat defect is, mag je daar gewoon parkeren.
  - c) Je rijdt verder en zoekt een andere parkeerplaats.
14. Mag je op de fiets bellen met je gsm in de hand?
- a) Ja
  - b) Nee
15. Moeten voetgangers een fluohesje dragen?
- a) Ja, als de zichtbaarheid minder dan 200 meter is.
  - b) Neen, een fluohesje is niet verplicht voor voetgangers.
  - c) Alleen groepen en kinderen van de lagere school.

Vers van de pers

Junior Malanda: 250 km per uur zonder geldig rijbewijs

12/01/2015 om 11:33 door mal

Junior Malanda, de jeugdinternational van VfL Wolfsburg kwam zaterdag om het leven bij een tragisch verkeersongeval. De bestuurder, zonder geldig rijbewijs, scheurde op een bepaald moment zelfs tegen 250 km/u over de Duitse snelwegen. Bij het ongeval raakte de chauffeur en nog een andere passagier zwaargewond.

Na een nachtje feesten in Brussel probeerde het drietal de luchthaven te bereiken waar het vliegtuig van Wolfsburg richting Zuid-Afrika zou vertrekken. Onderweg pochten Malanda en zijn vrienden nog over de hoge snelheid waarmee ze over de Duitse A2 raasden.

Rond 15u30 ging het helemaal mis: De terreinwagen ging overkop door de zware regenval en de hevige rukwinden. Op dat moment lag Malanda te slapen op de achterbank. De kapitein van de Belgische beloften werd uit de wagen geslingerd en overleefde de klap niet.

De chauffeur was de 20-jarige Anthony D'Alberto, een jeugdspeler van Anderlecht. Ook de andere passagier Jordan Atheba, ex-Standard en eveneens 20 jaar, liep zware verwondingen op. De politie twijfelt er niet aan dat de combinatie van slecht weer en overdreven snelheid aan de basis lagen van het ongeval.

Opdracht:

Op de volgende pagina vind je enkele vragen die je gaat oplossen aan de hand van bovenstaand artikel.

Opdracht 2

Nu is het aan jullie! Jullie gaan per 2 een ongevalkrantje maken.

Stap 1: neem enkele kranten en doorblader deze kranten. Ga opzoek naar krantenartikels die te maken hebben rond verkeersveiligheid.

Stap 2: knip de krantenartikels mooi uit.

Stap 3: plooi het A3-blad in het midden in 2.

Stap 4: aan de voorkant, bedenk je een originele titel voor je krant.

Stap 5: maak een indeling in je krant. Bijvoorbeeld: een pagina met ongevallen in het binnenland, een pagina rond nieuwe wetten, etc.

Stap 6: kleef de krantenartikelen ordelijk op het blad. Let hier op de indeling en lay-out van een "echte" krant.

Stap 7: je presenteert 1 artikel uit je krantje aan mogelijke uitgevers. Zij willen misschien wel jullie krantje drukken en verdelen.

<p>O </p>	<p><u>Oriënteren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat moet ik doen? • Wat wordt er van mij verwacht? • Wat leerde ik uit de vorige opdrachten?
<p>V </p>	<p><u>Vorbereiden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe moet ik het doen? • Welk materiaal heb ik nodig? • Moet ik een stappenplan volgen?
<p>U </p>	<p><u>Uitvoeren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Volg ik het stappenplan?
<p>R </p>	<p><u>Reflecteren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat vind ik ervan? • Wat ging goed? Wat ging minder goed?

EVALUATIE – ONGEVALLENKRANTJE

Naam: .....

Titel krant: .....

criterium	Journalist ²	Redacteur	Eindredacteur
Krantenartikelen opzoeken (10 pt)	Je hebt geen 10 artikels gevonden. De artikels hebben weinig te maken met verkeersveiligheid.	Je hebt 10 artikels gevonden rond verkeersveiligheid. De artikels gaan allemaal over 1 à 2 onderwerpen.	Je hebt 10 artikels gevonden rond verkeersveiligheid. Er zit voldoende afwisseling in de soorten artikels.
Creativiteit (layout, indeling) (5pt)	Je hebt geen titel aan je krant gegeven. Je hebt zeer weinig indeling en structuur in je krant.	Je hebt een titel aan je krant gegeven. Je hebt enkele artikelen bij elkaar geplaatst, maar de structuur was nog een beetje zoek.	Je hebt een originele titel gevonden voor je krantje. Je hebt de artikelen gegroepeerd per onderwerp of thema. Een overzichtelijk krantje!
Presenteren (5pt)	Je was niet voorbereid. Je kwam niet of zeer weinig aan het woord. Je was niet enthousiast tijdens het presenteren.	Je was voldoende voorbereid. Je nam regelmatig het woord. Je mag de volgende keer luider praten en meer zelf vertrouwen hebben. Je was enthousiast.	Je was perfect voorbereid! Je nam het woord en praatte luid en duidelijk. Je was zeer enthousiast.
Inzet en medewerking (10pt)	Je hebt je onvoldoende ingezet voor deze opdracht. Je hebt dikwijls een opmerking van de leerkracht gekregen. Je werkte niet goed mee met je groepspartner. Hij moest al het werk doen.	Je hebt je voldoende ingezet voor deze opdracht. De leerkracht heeft soms een opmerking moeten maken.	Je hebt je prima ingezet voor der opdracht. Je hebt geen opmerkingen van de leerkracht gekregen. Je verdeelde goed het werk met je groepspartner. Je was gemotiveerd en nam vaak het initiatief.

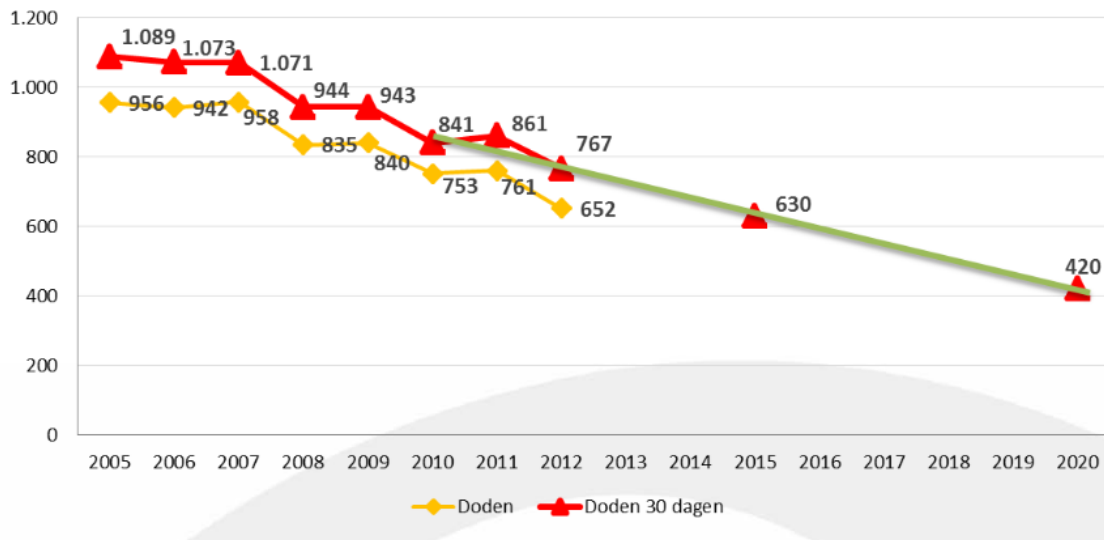
Totale score: ..... /30

² Een journalist is natuurlijk even goed als een eindredacteur. Een eindredacteur heeft de eindverantwoordelijkheid over een krant. Zonder een journalist kan er geen krant gedrukt worden. Een redacteur is verantwoordelijk voor een deel van de krant.

Allemaal cijfers

Je hoort het dagelijks in het nieuws, je leest het in de krant of online via het internet. Jammer genoeg vallen er nog dagelijks doden en zwaargewonden in ons verkeer. Al deze cijfers worden jaarlijks verzameld door het ministerie van verkeersveiligheid in een tabel, zoals je kan zien hieronder. We gaan deze gegevens eens van dichterbij bekijken.

Evolutie van het aantal doden (ter plekke en binnen de 30 dagen) en doelstellingen van de Staten-Generaal van de Verkeersveiligheid in België (2005-2020)

- a) Vanaf welk jaar is de telling in bovenstaande tabel begonnen?
.....
- b) Hoeveel verkeersdoden waren er in 2009?
.....
- c) In welk jaar zijn de verkeersdoden het sterkst gedaald?
.....
- d) Waarom denk je dat er vandaag minder verkeersdoden vallen dan 10 jaar geleden? Geef hiervoor 1 reden en zeg waarom.
.....
.....
.....
.....
- e) In 2020 moet de Federale Overheid een Europese doelstelling halen. Hoeveel verkeersdoden mogen er dan maximum zijn?
.....

Tabel 1: totaal aantal slachtoffers per voertuig

Verkeersongevallen 2013

Totaal aantal slachtoffers naar de aard van de weggebruiker - België

Aard van de weggebruikers	Aantal slachtoffers					
	Totaal	Doden	Dodelijk gewonden	Doden 30 dagen*	Ernstig gewonden	Licht gewonden
Algemeen totaal	54 691	591	133	724	4 947	49 020
Personenauto	27 050	246	35	281	1 814	24 955
Lichte vrachtauto	1 801	29	5	34	166	1 602
Vrachtwagen	289	6	2	8	34	247
Trekker + aanhangwagen	209	2	1	3	38	169
Landbouwtractor	48	1	1	2	9	37
Autobus	456	0	0	0	5	452
Tram	77	0	0	0	0	77
Autocar	73	5	0	5	6	62
Moto < 400 cc	1 126	21	1	22	156	948
Moto > 400 cc	2 302	70	10	80	443	1 779
Bromfiets A	1 921	4	1	5	153	1 764
Bromfiets B	2 216	6	2	8	197	2 010
Bromfiets met 3 of 4 wielen	44	0	0	0	6	38
Fiets	8 225	46	27	73	1 044	7 108
Voetganger	4 387	71	28	99	561	3 726
Ruiter	24	0	0	0	7	17
Passagier van motorvoertuig	10 967	94	13	107	733	10 126

a) In totaal zijn er 54 691 slachtoffers gevallen. Omcirkel het voertuig waar je het grootste risico loopt op een ongeval?

.....

b) Met welk voertuig vallen er de meeste lichtgewonden?

.....

c) Hoeveel voetgangers waren betrokken bij een ongeval in 2013?

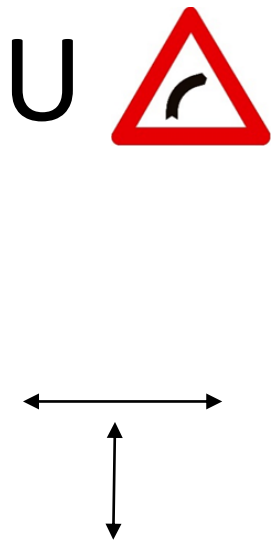
.....

d) Markeer het veiligste voertuig.

	<p><u>Oriënteren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat moet ik doen? • Wat wordt er van mij verwacht?
---	--

	<p><u>Voorbereiden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg voor geruit papier. • Zorg voor een meetlat. • Verzamel alle gegevens. • Moet ik een stappenplan volgen?
---	---

Totaal aantal verkeersslachtoffers per vervoersmiddel in 2013	
Vervoersmiddel	Aantal verkeersslachtoffers
Personenwagen	
Fiets	
Voetganger	
Bromfiets A	
Totaal	

	<p><u>Uitvoeren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Volg ik het stappenplan? • Teken de assen: x-as en y-as • Benoem beide assen. • Breng een goede ijking aan. <ul style="list-style-type: none"> - Voor de horizontale as: kijk hoeveel gegevens je moet plaatsen. Voorzie tussen elk staafje evenveel ruimte. - Voor de verticale as: kijk wat de hoogste cijfer is van de gegevens die je in het staafdiagram moet plaatsen. <p>Als je met hoge cijfers moet werken, kan je de cijfers verkleinen door de assen aan te passen. Bv 27 000, kan je verkleinen naar 27. Je kan dan op de verticale as een verdeling tot 27 of 28 maken.</p>
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Teken de staafjes.<ul style="list-style-type: none"> - Teken de staafjes ordelijk en nauwkeurig • Werk het diagram af.<ul style="list-style-type: none"> - Zet er een passende titel bij.
--	---

R 	<u>Reflecteren</u> <ul style="list-style-type: none"> • Klopt je staafdiagram? • Is er een correcte verdeling? • Hoe verliep de opdracht? • Wat ging er moeilijker?
--	--

Tabel 2: verkeersongevallen per leeftijdscategorie in 2013

Verkeersongevallen 2013

Aantal doden 30 dagen* per leeftijdsklasse tijdens de week of het weekend

Leeftijdsklasse	Tijdens de week			Tijdens het weekend			Totaal van de perioden
	Totaal	Overdag	's Nachts	Totaal	Overdag	's Nachts	
Totaal	451	368	83	273	155	118	724
van 0 tot 4 jaar	1	1	0	3	3	0	4
van 5 tot 9 jaar	4	4	0	1	1	0	5
van 10 tot 14 jaar	8	8	0	1	1	0	9
van 15 tot 19 jaar	13	9	4	25	9	16	38
<i>waarvan 16 tot 17 jaar</i>	0	0	0	5	1	4	5
<i>waarvan 18 tot 19 jaar</i>	12	8	4	18	7	11	31
van 20 tot 24 jaar	51	35	16	38	15	23	89
van 25 tot 29 jaar	47	32	15	30	19	11	77
van 30 tot 34 jaar	28	20	8	32	14	18	60
van 35 tot 39 jaar	43	31	12	19	12	7	62
van 40 tot 44 jaar	36	30	6	23	11	12	59
van 45 tot 49 jaar	35	27	8	26	16	10	61
van 50 tot 54 jaar	29	24	5	16	8	8	45
van 55 tot 59 jaar	21	17	4	15	9	6	36
van 60 tot 64 jaar	19	17	2	8	8	0	27
van 65 tot 69 jaar	19	18	1	13	8	5	32
van 70 tot 74 jaar	19	19	0	6	6	0	25
van 75 tot 79 jaar	29	28	1	7	6	1	36
van 80 tot 84 jaar	23	23	0	9	8	1	32
85 jaar en meer	25	25	0	1	1	0	26

a) In welke leeftijdsklasse zijn er de meeste doden gevallen?

.....

b) We gaan nu eens kijken naar de leeftijdsklasse van 15 tot 19 jaar en specifieker “waarvan 18 tot 19 jaar”. Zijn de meeste verkeersslachtoffers gevallen tijdens de week of tijdens het weekend?

.....

c) Kan je verklaren waarom er net dan zoveel verkeersslachtoffers vallen in het verkeer?

.....

d) Hoeveel procent van het totaal aantal verkeersdoden behoort tot de leeftijdscategorie 30 tot 34 jaar.

.....

.....

.....

Tabel 3: verkeersongevallen met doden en gewonden voor België en de gewesten.

Verkeersongevallen met doden en gewonden, voor België en de gewesten, 1995, 2000, 2005, 2009-2013

		Datum							
		1995	2000	2005	2009	2010	2011	2012	2013
Administratieve geografie									
Vlaams Gewest	Aantal ongev met doden 30 d	719	803	527	457	410	412	360	363
	Aantal ongevallen met zwaargew	6.558	5.213	3.963	3.820	3.479	3.756	3.304	3.088
	Aantal ongevallen met lichtgew	25.210	27.006	26.966	25.747	25.231	26.405	24.425	22.712
	Aantal ongevallen	32.487	33.022	31.457	30.024	29.120	30.573	28.089	26.163
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Aantal ongev met doden 30 d	42	43	28	30	29	25	37	20
	Aantal ongevallen met zwaargew	232	167	251	187	201	214	185	179
	Aantal ongevallen met lichtgew	2.488	2.497	3.660	3.866	3.551	3.686	3.658	3.384
	Aantal ongevallen	2.762	2.707	3.939	4.083	3.782	3.925	3.880	3.583
Waals Gewest	Aantal ongev met doden 30 d	576	510	442	397	348	362	323	293
	Aantal ongevallen met zwaargew	3.477	2.609	2.062	1.791	1.543	1.457	1.220	1.107
	Aantal ongevallen met lichtgew	11.442	10.216	11.413	11.503	11.125	11.629	10.722	10.133
	Aantal ongevallen	15.495	13.335	13.918	13.691	13.016	13.448	12.265	11.534
BELGIE	Aantal ongev met doden 30 d	1.337	1.356	997	884	787	799	720	676
	Aantal ongevallen met zwaargew	10.267	7.989	6.277	5.798	5.223	5.426	4.708	4.374
	Aantal ongevallen met lichtgew	39.140	39.719	42.039	41.116	39.908	41.720	38.805	36.229
	Aantal ongevallen	50.744	49.064	49.313	47.798	45.918	47.946	44.234	41.279

- Markeer in het geel het aantal verkeersongevallen die plaatsvonden in 2000.
- Is dit een stijging of een daling t.o.v. van 1995? Hoeveel bedraagt deze stijging/daling precies?
.....
- Duid het aantal ongevallen met zwaargewonden aan in het Brussel Hoofdstedelijk Gewest in 2013.
- In welk jaar zijn er de minste ongevallen gebeurd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? Omcirkel dit getal!
- In welk gewest zijn de meeste zwaargewonden geteld in het jaar 2005?
.....

Je ziet al deze cijfers in een tabel staan, maar zo overzichtelijk is dit ook niet. Een tabel kan je op verschillende manieren voorstellen. Een andere mogelijkheid is een cirkeldiagram.

Wat is een cirkeldiagram?

Een cirkeldiagram is een voorstelling in de vorm van een cirkel om de verhouding van de verschillende onderdelen ten opzichte van het geheel (100%) weer te geven.

Eenvoudig gezegd: kijken hoeveel iemand van de volledige taart krijgt.

Opdracht

We gaan het aantal ongevallen in de drie gewesten weergeven in een cirkeldiagram.

	<p><u>Oriënteren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat moet ik doen? • Wat wordt er van mij verwacht?
---	--

	<p><u>Vorbereiden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg voor een cirkel. • Verzamel alle gegevens. • Moet ik een stappenplan volgen?
--	---

Aantal verkeersslachtoffers in 2013	
Vlaams Gewest	
Brussel Hoofdstedelijk Gewest	
Waalse Gewest	

	<p><u>Uitvoeren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ga na of je het geheel in verschillende stukken kan verdelen? • Tel de verschillende stukken. .... • Zet de cijfergegevens om in procenten. <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
---	--

.....
 .....

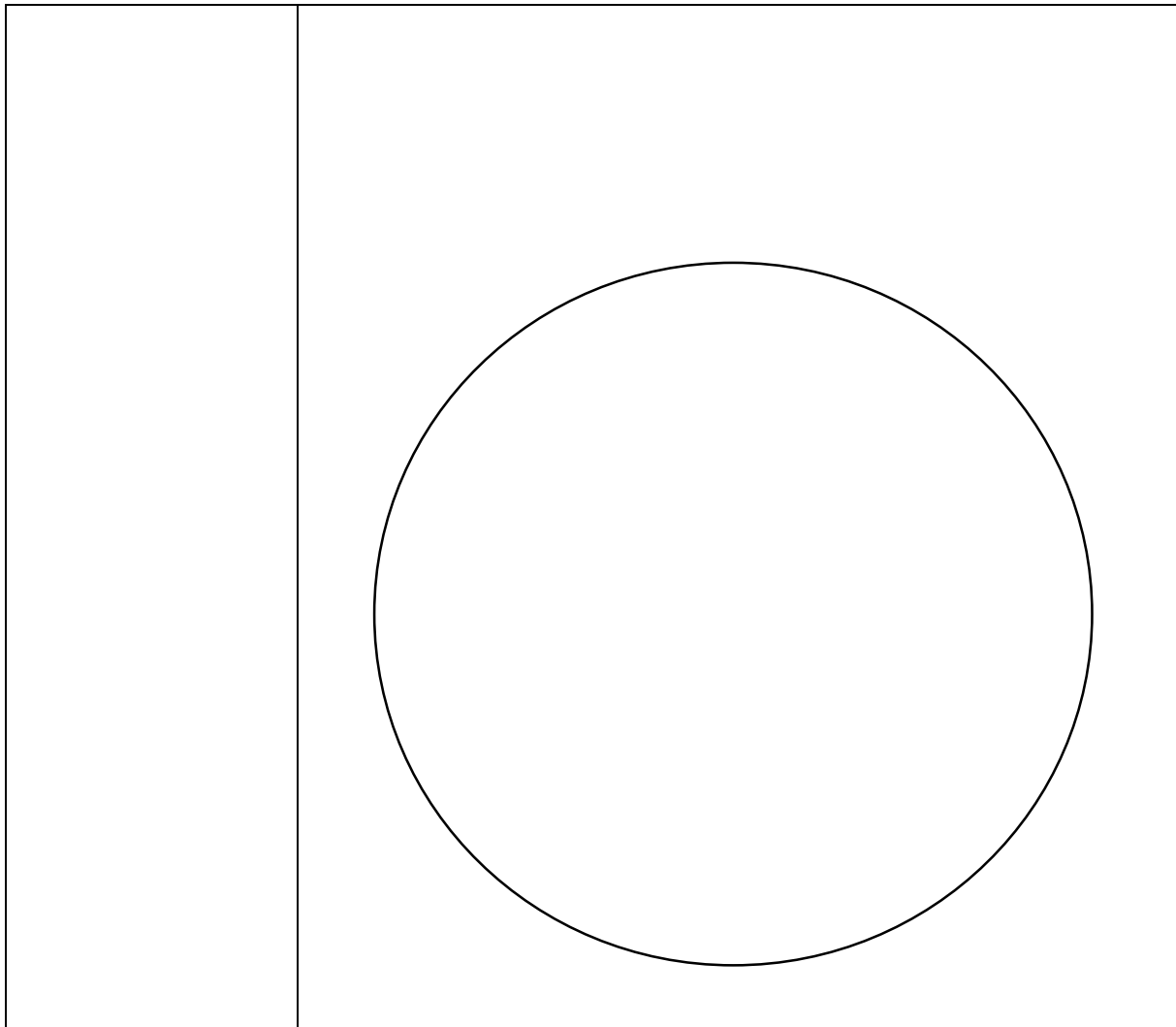
Gewest	Aantal verkeersslachtoffers	In %
Vlaams Gewest		
Brussel Hoofdstedelijk Gewest		
Waals Gewest		

- Herleid de percenten naar graden.
 Een volledige cirkel is .....°, dit komt overeen met 100%.

 Het totaal aantal verkeersongevallen op de Belgische wegen in 2013 zijn ..... = ... % = ...°

 !! We weten dat 1% = 3,6°

Gewest	Aantal verkeersslachtoffers	In %	In graden
Vlaams Gewest			
Brussel Hoofdstedelijk Gewest			
Waals Gewest			

We weten nu hoeveel graden elke stuk van de taart uitmaakt van de volledige cirkel.

- Duid de sectoren aan.
  - Teken de beginlijn van de eerste sector. Dit is de straal van de cirkel loodrecht naar boven.
  - Breng nu de sectoren aan. Dit doe je door hoeken te meten met je geodriehoek.
  - Werk van groot naar klein: het grootste stuk duid je eerst aan en zo ga je verder.
  - Let op de nauwkeurigheid!

R

Reflecteren

- Klopt je cirkeldiagram?
- Zijn alle sectoren juist getekend?
- Hoe verliep de opdracht?
- Wat ging er moeilijker?

Een dure rit?

Een boete krijg je niet zomaar. Je boete wordt berekend op basis van de ernst van de overtreding.

GRAAD 1 = € 55.00

- gordel niet dragen
- richtingsaanwijzers niet gebruiken wanneer verplicht
- 's nachts zonder verlichting fietsen
- onrechtmatig op bus strook rijden
- onrechtmatig op pechstrook rijden

GRAAD 2 - onrechtstreeks gevaar = € 110.00

- oranje verkeerslicht negeren
- als bestuurder bellen met de gsm in de hand
- rechts inhalen waar dit verboden is
- veiligheidsafstand vrachtwagens niet naleven
- achter mistlichten niet aanzetten wanneer verplicht
- gevaarlijk en/of hinderlijk parkeren (bepaalde gevallen)
- onrechtmatig parkeren op plaatsen voorbehouden voor personen met een handicap

Wat kan je met dit geld anders doen?

GRAAD 3 - rechtstreeks gevaar = € 165.00

- rood verkeerslicht negeren
- inhaalverbod niet naleven
- dubbel inhalen waar dit verboden is
- inhalen nabij een oversteekplaats
- voetgangers of fietsers in gevaar brengen
- regels betreffende het kruisen niet naleven

GRAAD 4 - onvermijdelijk gevaar = NAAR DE RECHTBANK

- links inhalen op een helling of in een bocht
- aansporen tot overdreven snel rijden
- verkeerstekens op een overweg negeren
- rechtsomkeer maken op een autosnelweg
- straatraces

Zou jij je rijgedrag aanpassen na een boete?

Opdracht: vandaag ben jij de agent! Per 2 gaan jullie elke overtreding goed lezen om vervolgens de overtredingen op te sommen. Daarna ga je berekenen hoeveel de persoon moet betalen.

Overtreding 1:

Brahim en Toon zijn op weg naar een plaatselijke fuif in het cultureel centrum. Brahim heeft sinds vorige week zijn rijbewijs en mag eindelijk Toon meenemen. Tijdens de rit krijgt Brahim telefoon van zijn mama. Normaal belt zijn moeder nooit, dus hij neemt op terwijl hij rijdt. Hierdoor is hij niet meer aandachtig aan het opletten en negeert hij een rood licht. Brahim en Toon weten niet dat er een anonieme politiewagen achter hen rijdt.

a) Welke verkeersovertredingen hebben Brahim en Toon begaan?

.....
.....
.....

b) Hoeveel zal de boete van Brahim bedragen?

.....
.....

Overtreding 2:

Elke vrijdag eet het gezin van Saskia frietjes. Omdat Saskia altijd als laatste thuis komt, haalt zij de frietjes. Omdat het zo dichtbij is, vergeet ze soms haar gordel om te doen. Op de rotonde vergeet ze ook nog eens haar richtingaanwijzer.

a) Welke verkeersovertredingen heeft Saskia begaan?

.....
.....
.....

b) Hoeveel zal de boete van Saskia bedragen?

.....
.....

Overtreding 3:

Je kent het wel: een weg waar je 70km/h mag en je voorligger rijdt maar 60km/h. Olaf is al te laat op school en hij heeft dus haast. Op deze weg mag je normaal niet inhalen, maar hij doet het toch.

a) Welke verkeersovertredingen heeft Olaf begaan?

.....
.....
.....

b) Hoeveel zal de boete van Olaf bedragen?

.....
.....

Overtreding 4:

Via Facebook wordt Mohammed uitgedaagd om op een doodlopende baan zaterdagavond een straatrace te houden. Omdat hij stoer wil doen tegen over zijn vrienden, gaat hij de uitdaging aan. Maar deze jongens weten niet, dat er iemand de politie heeft verwittigd. Pech voor deze jongens!

a) Welke verkeersovertredingen hebben beide jongens begaan?

.....
.....
.....

b) Hoeveel zal de boete bedragen?

.....
.....

Overtreding 5:

Charlotte vertrekt elke morgen zeer vroeg naar haar werk, zij is namelijk verpleegster in een revalidatiecentrum voor verkeersslachtoffers. Wanneer ze vertrekt hangt er enorm veel mist. Maar zoals gewoonlijk is Charlotte vergeetachtig. Ze vergeet haar mistlicht aan te doen, ondanks het regelmatig te horen is op de radio.

a) Welke verkeersovertredingen heeft Charlotte begaan?

.....
.....
.....

b) Hoeveel zal de boete van Charlotte bedragen?

.....
.....

Overtreding 6:

Je hebt een bromfiets die maximum 25km/h mag rijden. Natuurlijk is dit niet stoer en je wilt hem sneller laten gaan. We drijven de brommer dus op, zodat hij 40km/h kan rijden. Maar kan dit? Mag dit? We bekijken een reportage³.

Overtreding 7:

Politie zet aanval in tegen snelheidsduivels op elektrische fietsen

30/01/2015 om 08:48 door Werner Rommers

De politie in ons land maakt zich klaar om de populaire elektrische fiets op snelheid te controleren. Dat kondigt minister van Binnenlandse Zaken Jan Jambon (N-VA) aan. De FOD Economie waarschuwde recent nog dat veel elektrische fietsen sneller dan de toegelaten 25 km per uur gaan, met gevaar op ongevallen.

De politiediensten zijn naarstig op zoek naar een geschikte manier om de snelheid van elektrische fietsen te meten. Dat heeft minister van Binnenlandse Zaken Jan Jambon geantwoord op een parlementaire vraag van CD&V-Kamerlid Veli Yüksel. Elektrische fietsen op de gekende 'rollen' of rollentestbank zetten – waarmee de politie opgefokte bromfietsen controleert – blijkt niet mogelijk.

De politie wil met de snelheidscontroles van elektrische fietsen wantoestanden en gevaarlijke situaties een halt toeroepen. Onlangs nog stelde de FOD Economie vast dat veel exemplaren sneller reden dan de toegestane 25 km per uur. Nochtans moet in de regel de trapondersteuning van de elektrische fiets wegvallen wanneer de maximumsnelheid van 25 km per uur is bereikt.

Snelheidsmetingen kloppen niet

Totnogtoe konden snelheidsduivels op elektrische fietsen ongehinderd blijven rondrijden. Daar komt nu dus verandering in, als de politie effectief over een aangepaste testbank beschikt om te snelle elektrische fietsen te controleren. Iets wat sectorfederatie Federvelo en ook de Fietsersbond toejuichen.

**Moeten mensen met
een elektrische fiets ook
een helm aandoen?**

³ Een reportage van het programma 'Volt' (<http://www.een.be/programmas/volt/undercover-scooters>)
Academiejaar 2014-2015

Stop, verleen voorrang!

Je ziet overal langs de weg staan: de rode, blauwe, witte verkeersborden. Maar ken je al deze verkeersborden? We doen even de test!

Test je kennis!

Verkeersbord	Betekenis verkeersbord	Oplossing
		
		
		
		
		

Er bestaan vier soorten verkeersborden, die elk een andere betekenis hebben.

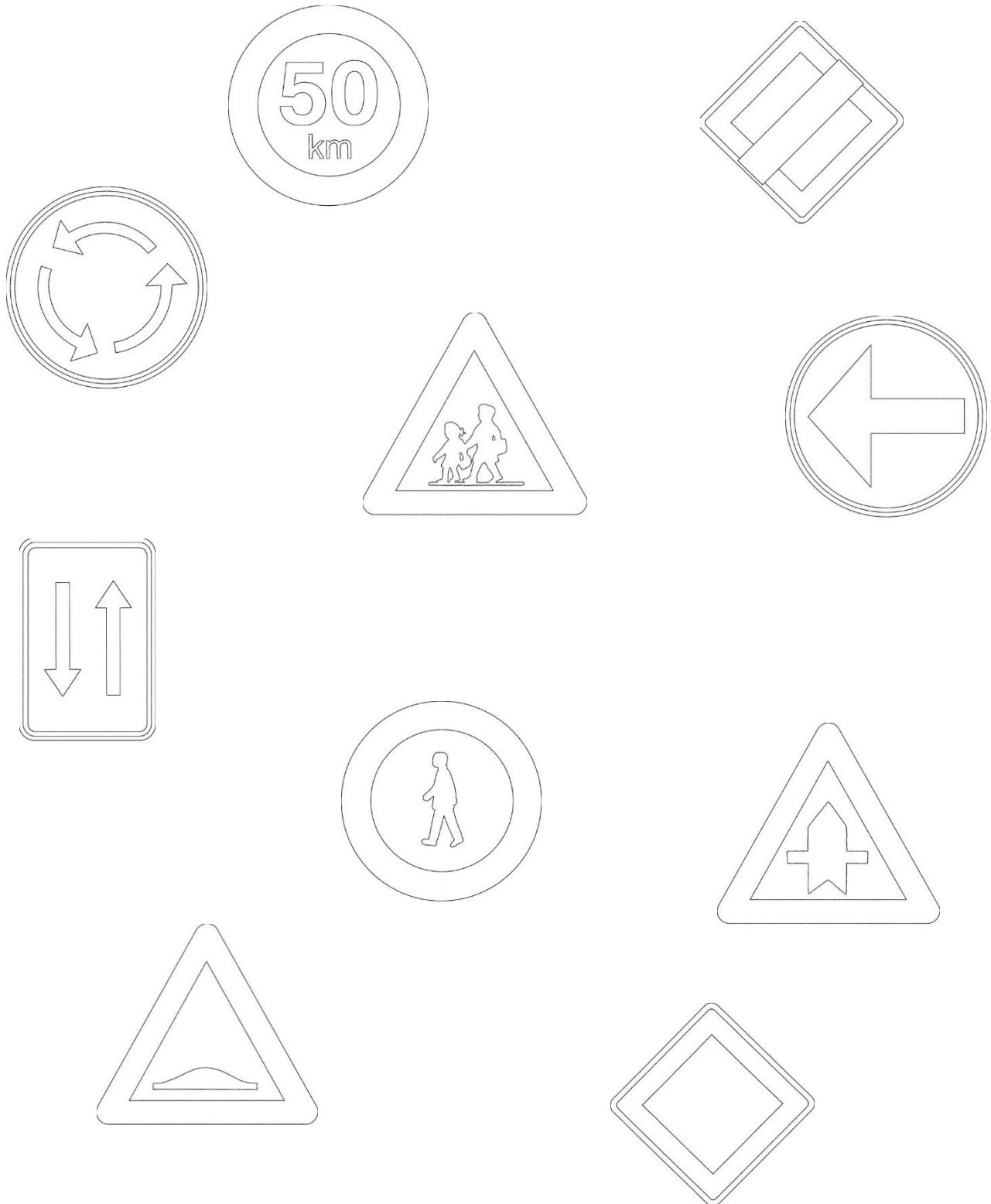
Soort 1: .....

Soort 2: .....

Soort 3: .....

Soort 4: .....

Opdracht : welke verkeersborden horen bij elkaar?

Ik ben 16 jaar en ik wil ...

Vanaf de leeftijd van 16 jaar mag je in België met de bromfiets rondrijden. Bromfietzers zijn erg kwetsbaar op de weg en de aankoop moet daarom altijd goed overwogen worden.

Soorten bromfietsen

De bromfiets wordt ingedeeld in twee verschillende categorieën:

- bromfiets klasse A
- bromfiets klasse B

De **klasse A** heeft als voornaamste eigenschap dat hij op een horizontale weg niet sneller dan 25 kilometer per uur rijdt en dat je (vanaf 01-01-2003) een valhelm moet dragen. Er is geen rijbewijs nodig en je moet er dus bijgevolg ook geen examen voor afleggen. Deze bromfietsen moeten uiteraard wel worden verzekerd en de bestuurder moet minstens 16 jaar zijn. Deze bromfietsen zijn achteraan voorzien van een geel, vierkantig signalisatieplaatje.

De bestuurder van een bromfiets **klasse B** is verplicht een valhelm te dragen en een rijbewijs A3 te bezitten. Dit rijbewijs kan bekomen worden vanaf de leeftijd van 16 jaar. Deze bromfiets kan en mag op een horizontale weg tot maximum 45 kilometer per uur rijden. Ook deze klasse bromfietsen moet worden verzekerd. Een geel signalisatieplaatje is hier verboden.

Voor het behalen van een A3 rijbewijs moet de kandidaat een theoretisch en praktisch examen afleggen in het examencentrum. Het theoretisch examen gaat over de verkeersregels voor de bromfiets. Na het theorie-examen volgt er een praktisch examen. Men kan zich hierop voorbereiden door een praktische opleiding te volgen in de rijsschool of men kan kiezen voor de vrije opleiding.

Opdracht: Noteer de volgende eigenschappen in de juiste kolom. Gaat het over een bromfiets klasse A (snorfiets) of klasse B?

Maximumsnelheid 25 km/u   Maximumsnelheid 45 km/u   Helm aanbevolen   Helm verplicht

Rijbewijs verplicht   Geen rijbewijs nodig   Geel plaatje achteraan   Verzekering verplicht

Klasse A

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Klasse B

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

De verzekering

Wanneer je een bromfiets bezit, dan is een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid verplicht. Deze B.A. verzekering dekt de schade toegebracht aan derden. Daarnaast kan je kiezen voor de omniumverzekering. Deze verzekering dekt de schade aan of diefstal van de bromfiets zelf. Een bromfiets is uiteraard zeer diefstalgevoelig. De verzekering voor het diefstalrisico is dan ook duur. Verschillende maatschappijen weigeren zelfs alléén en uitsluitend de diefstal te verzekeren behalve als deze deel uitmaakt van de volledige omniumverzekering.

Van zodra je je voor je burgerlijke aansprakelijkheid hebt verzekerd, stuurt de verzekeringsmaatschappij je een groene kaart die zal geldig zijn tot 31.12. van het lopende jaar.

a) Welke verzekeringen kan je nemen voor je bromfiets ? Zijn ze verplicht ?

- .....
- .....
- .....
- .....

2. Wat dekken deze verzekeringen:

- .....:
- .....
- .....:
- .....

3. Wat krijg je van de verzekeringsmaatschappij zodra je verzekerd bent ?

.....
.....

Opdracht: wat moet ik allemaal hebben voor ik met mijn scooter de weg op mag? Maak een afvinklijst!

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Opdracht: we bekijken de financieringsvoorwaarden uit de advertentie van dichterbij. De uiteindelijke vraag is: 'Hoeveel % betaal je uiteindelijk meer als je de BOOSTER SPIRIT niet contant betaalt?'

Ben je 16 jaar? Wil je niet meer met de fiets naar school? Koop dan een scooter op afbetaling!

Met een maandelijkse afbetaling van slechts €49,00*

Laat ons eerlijk zijn: dat is schier onmogelijk. Welke tiener droomde er niet van om ooit de trotse eigenaar te zijn van de emblematische BOOSTER? Sinds zijn lancering is hij altijd al 'dé' referentie geweest onder de scooters. Dat is geen verrassing: met zijn brede banden en opvallende lijnen heeft hij een unieke look. Bovendien is hij licht, stevig en veilig. En denk ook eens aan de indrukwekkende lijst met optionele accessoires waarmee je hem naar hartenlust aan je eigen smaak kan aanpassen. Maak een afspraak met een van onze dealers voor een spannende testrit. Voor slechts €1431,00 wordt dit uw droom scooter! LAAT JE VERLEIDEN!

Geef jezelf alle kansen om er met volle tuigen van te genieten, dankzij de financieringsvoorwaarden. Deze BOOSTER SPIRIT voor de prijs van €1099,99 Je betaalt een voorschot van €145,00 en vervolgens 24 maandelijkse afbetalingen van €49,00 Daarna beslis jezelf: ofwel betaal je de 25ste aflossing van €110,00, ofwel lever je hem in bij een dealer. Totale prijs op afbetaling voor de BOOSTER SPIRIT is €1431,00 . Aanbod geldig tot 15|maart 2015. Alle prijzen zijn inclusief BTW. Prijs onder voorbereid van wijzigingen en vergissingen.

Let op! Geld lenen kost geld

a) Hoeveel bedrag het voorschot?

.....

b) Wat is het totale bedrag aan afbetalingen?

.....

c) Hoeveel bedraagt de laatste betaling?

.....

d) Hoeveel betaal je nu precies wanneer je de scooter op afbetaling koopt?

.....

e) Wat is de meerprijs bij financiering?

.....

f) Hoeveel procent betaal je nu uiteindelijk meer? (TIP: gebruik de regel van drie)

.....

.....

.....

.....

Opdracht: invuloefening: plaats de volgende woorden op de juiste plaats.

opvallende, hoofd , schaaftwonden , zitplaats , 18 jaar , afstand , beschadigd , beschermvulling , kinband , helm , bescherming , integraalhelm.

Je mag een passagier meenemen op je bromfiets:

-als je minstens ..... oud bent;

-als er een tweede ..... voorzien is;

-als je passagier een ..... draagt.

Als je met 2 rijdt, heb je meer ..... nodig om tot stilstand te komen.

Een valpartij kan je niet voorzien daarom moet je ..... beschermd worden met een helm. Deze is verplicht voor iedereen die met een bromfiets rijdt.

Een helm moet goed aanpassen, hij moet een beetje spannen.

Hij past correct als je één vinger tussen je keel en de ..... kunt steken.

Na een zware valpartij koop je best een nieuwe helm. De buitenkant is misschien nog in goede staat maar de ..... kan beschadigd zijn.

De beste keuze is een ..... in een ..... kleur, met een niet-getint scherm.

Een val kan zware ..... veroorzaken. Goede kledij is belangrijk!

Leder is ideaal maar een goede jas en een jeans bieden ..... tegen schaaf- en brandwonden.

Opdracht: hoeveel kost me dit nu allemaal?

Jeroen is vandaag dolgelukkig. Eindelijk mag hij zijn bromfiets gaan kopen! Hij spaart nu al 8 maanden! Welk bedrag moet er op zijn bankrekening staan?

	Schatting	Werkelijk bedrag
Aankoopprijs bromfiets klasse A		
Helm		
Bromfietsslot		
Verzekeringspremie		
Benzinetank: 8l benzine		
Onderhoud		
Totaal bedrag		

Opdracht: Jeroen rijdt gemiddeld 100 km per week. Zijn bromfiets verbruikt 3 liter per 100 km. Hij heeft ook nog onkosten voor onderhoud en vervangstukken: € 5 per 100km. De benzine kost € 1,35 /liter.

a. Hoeveel kost de benzine voor één week?

.....
 .....

b. Hoeveel kost het onderhoud voor één week?

.....
 .....

c. Hoeveel bedraagt de totale kostprijs voor één week?

.....
 .....
 .....

d. Hoeveel bedraagt de totale kostprijs voor één maand?

.....
.....
.....
.....

Je gedragen in het verkeer?!

Jonge mensen zijn op zoektocht naar hun eigen grenzen. Sommigen krijgen zelfs een kick van risico's en/of het verleggen van grenzen. Toch is er een grote "maar". Ze onderschatten de gevaren die erachter zitten!

Wat is jouw mening hierover?

Opdracht: geef je persoonlijke mening! Ben je het EENS of ONEENS met de volgende beweringen?

Verklaar je mening!

1. "Avontuur, snelheid, genieten van het nu, risico en stoer doen zijn allemaal begrippen die bij het jong-zijn horen."
2. "Sommige jongeren krijgen een kick van het nemen van risico's en het overschrijden van grenzen."
3. "Snelheid is niet iets waarmee men zich moet bewijzen."
4. "Je hoort er niet meer bij als je alleen maar kan vertellen over dorpsfuiven of over cafébezoeken onder de kerktoren."
5. "Veel jongeren rijden slecht en roekeloos."
6. "Vooral het uiterlijk en de prestatie van hun wagen zijn voor jonge bestuurders belangrijk."
7. "Er wordt niet zoveel onder invloed van drugs of alcohol gereden."
8. "Zwakke weggebruikers moeten onvoorwaardelijk voorrang krijgen."
9. "Fietsers moeten een helm dragen."
10. "Als een voetganger onder een vrachtwagen terechtkomt, ligt de schuld volledig bij de chauffeur."
11. "Elke weggebruiker zou 0 promille alcohol in het bloed moeten hebben."
12. "De politie moet meer verkeerscontroles uitvoeren. "
13. "Ik ken alle verkeersregels."

Is er genoeg voor iedereen?

Opdracht: verbind het logo met de juiste betekenis.

Je ziet ons dagelijks op de weg! Bij een ongeval zal je zeker al onze blauwe lampjes gezien hebben! We houden ook regelmatig controles op drugs en alcohol. Heb jij al eens moeten blazen?

Responsible Young Drivers Vlaanderen is een vrijwilligersorganisatie. Samen proberen we te werken aan een veiliger verkeer. Zo brengen wij jou thuis met je eigen wagen als jij een glaasje teveel op hebt!

Ben jij Bob? Tijdens het eindejaar houdt de politie op regelmatige tijdstippen alcoholcontroles. Wanneer je negatief blaast, krijg je een leuke gele sleutelhanger als beloning!

Het Belgisch Instituut Voor de Verkeersveiligheid is een vzw met als doel de verkeersveiligheid bevorderen. Sinds onze oprichting hebben we al heel wat acties op touw gezet om de verkeersveiligheid op een positieve manier te beïnvloeden.

Zijn er alternatieven?

Auto vs. openbaar vervoer

1. Welke openbare vervoersmiddelen kennen jullie?

.....
.....

2. Ik kom met de trein naar Brussel, vervolgens neem ik de metro om als slot 10 minuten te wandelen tot de school. Is de trein het voordeligst voor mij? Of kan ik toch beter de auto nemen.

- a) Hoeveel kost een treinticket en metro ticket?

.....

- b) Hoeveel kost de rit met mijn eigen auto?

.....

Gegeven:

- Verbruik van mijn auto: 5l/100km
- Aantal kilometers enkele rit: 80km

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- c) Is het verbruik de enige kost die ik heb?

.....
.....

- d) Ben ik het snelst met de auto hierin school of is het toch sneller met het openbaar vervoer?

.....
.....

Wat hebben we vandaag allemaal geleerd?

Ik kan uit een krant een krantenartikel zoeken dat te maken heeft met verkeersveiligheid.		
Ik kan met behulp van richtvragen een krantenartikel analyseren.		
Ik kan kort mijn opdracht toelichten voor de klas.		
Ik kan een grafiek lezen.		
Ik kan een gegeven tabel met cijfermateriaal lezen.		
Ik kan vragen oplossen met behulp van een gegeven tabel.		
Ik kan een staafdiagram maken aan de hand van de gegevens uit een tabel.		
Ik kan een cirkeldiagram maken aan de hand van de gegevens uit een tabel.		
Ik kan een eenvoudige rekensom maken.		
Ik kan procent berekenen.		
Ik kan een document, advertentie lezen en toepassen.		
Ik kan de betekenis van de verkeersborden afleiden aan de hand van de kleur, de vorm en de afbeelding.		
Ik kan de regel van drie toepassen.		
Ik kan enkele gepaste gedragingen in het verkeer opsommen en toepassen.		
Ik kan mijn eigen mening vertellen tegen mijn medeleerlingen.		

Op naar het project!

1. Waarom dit onderwerp?

Enkele maanden geleden hebben jullie op een stukje papier drie onderwerpen mogen kiezen waar je meer wilde over weten. Na het bekijken van alle papiertjes en de onderwerpen, hebben we een groot thema gekozen: verkeersveiligheid.

2. Waarom een project?

Wat is het leukste: “een heel lesuur theorie of zelf dingen mogen maken en uitproberen?” Je leert veel meer door het zelf te doen en te ontdekken. Dit is ook de bedoeling van dit project!

3. Wat is de bedoeling van dit project?

Wij willen jongeren, leerlingen, ouders, chauffeurs, etc. informeren en sensibiliseren rond verkeersveiligheid. Er gebeuren nog te veel ongevallen!

4. Hoe gaan we te werk?

Je werkt in groepjes aan een deel van het project. De leerkracht zal jullie begeleiden/coachen, maar het is de bedoeling dat we dit samen doen met heel de klas. Samen staan we sterker! We werken natuurlijk naar een einddoel, de finish!

5. Hoe word ik beoordeeld?

Natuurlijk hechten we ook belang aan de evaluatie. Niet alleen de leerkracht gaat jullie beoordelen, maar jijzelf en je medestudenten gaan dit voor een groot gedeelte doen. In de lessen (= aanloop tot het eindresultaat) word je ook al beoordeeld op je attitude, inzet, hoe je werkt, etc. Op het resultaat krijg je ook een punt. Hoe je wordt beoordeeld en op wat, wordt nog duidelijk!

Bijlagen

Bijlage 1: verkeersovertreding

<p>FEDERALE POLITIE PROVINCIALE VERKEERSEENHEID TECHNISCHE SEKTIE Groendreef 181 9000 GENT Tel : 09/237.13.75 Fax : 09/237.13.68</p>	<p style="text-align: center;">PRO JUSTITIA</p> <p>AFSCHRIFT VOOR DE OVERTREDER ZWARE OVERTREDING</p> <p style="text-align: right;">Dienst : S1237</p>
<p>PV-NR</p> <p>DE.TS.38.257154/2002</p>	
<p>Bijlage : 1</p>	
<p>Ten laste van de bestuurder van het voertuig met nummerplaat :</p> <p style="text-align: center;">FIR715</p>	<p>Wij ondergetekenden, VAN OVERMEIRE Gian, en DE SWAEF Patrick, Inspecteurs, met dienst, hebben vastgesteld op zondag, 15-09-2002 om 22:23 uur te 9140 TEMSE E17 - ter hoogte van kilometerpaal 88.450 richting : KORTRIJK dat de bestuurder van het voertuig met nummerplaat FIR715 in overtreding was met het Koninklijk Besluit van 01-12-1975, houdende het Algemeen Reglement op de Politie van het Wegverkeer, Artikel(s) : 11.2.1.a om als bestuurder van een motorvoertuig op de openbare weg gereden te hebben aan een werkelijke snelheid van 141 Km/Uur alwaar de snelheid voor dat voertuig beperkt is tot 120 Km/Uur</p> <p>Volgens de Dienst Inschrijvingen van de Voertuigen werd de nummerplaat afgeleverd aan :</p> <p>NAAM, Voornaam (Firma) : Straat en nummer : Postnummer, gemeente :</p>
<p>Uit hoofde van de overtreding op het Algemeen Reglement op de Politie van het Wegverkeer (KB 01-12-1975)</p> <p>Artikel : 11.2.1.a</p>	
<p>Feiten gebeurd te :</p> <p>9140 TEMSE</p> <p>Richting :</p> <p>KORTRIJK</p> <p>op 15-09-2002 om 22:23 uur</p>	<p>INLICHTINGEN</p> <p>De snelheid van het voertuig werd gemeten met behulp van een radartoestel Multanova-6F (ijkcertificaat nummer 100569-B-01 geldig van 25/06/2001 tot 27/06/2003) waarvan de goede werking werd nagezien overeenkomstig de voorschriften van de constructeur. De feiten werden vastgesteld gedurende een statische controle.</p> <p>1. ATMOSFERISCHE TOESTAND : Normaal</p> <p>2. TOESTAND WEGDEK : Droog</p> <p>3. VERKEERSDRUKTE : Normaal</p> <p>4. ALLERLEI : Aangekondigde controle met GEIJKT radartoestel Opstelling radar uitgevoerd volgens homologatievoorschriften en voorschriften constructeur.</p>
<p>Overgemaakt aan :</p> <p>Parket van de Politierechtbank DENDERMONDE te : 9200 DENDERMONDE op: 22-10-2002</p> <p>Film : 2510 tot 2520 Radar : 1822</p>	<p>Volgens DIV werd de gefotografeerde nummerplaat afgeleverd voor een voertuig met volgende kenmerken : CITROEN Lichte Vracht</p> <p>De verhoor-vragenlijst en het afschrift van het proces-verbaal werden aan de houder van de nummerplaat verzonden op 20-09-2002.</p> <p>Gelieve bijgevoegde vragenlijst in te vullen en terug te zenden aan de federale politie, adres hierboven vermeld, om bij het origineel proces-verbaal gevoegd te worden.</p> <p style="text-align: right;">WAARVAN AKTE,</p> <div style="text-align: right;"> </div>

Bijlage 2: verzekeringsbewijs (= groene kaart)

1. INTERNATIONALE MOTORRIJTUIGVERZEKERINGSKAART 1. INTERNATIONAL MOTOR INSURANCE CARD 1. CARTE INTERNATIONALE D'ASSURANCE AUTOMOBILE		2. UITGEGEVEN OP GEZAG VAN: 2. ISSUED UNDER THE AUTHORITY OF: NEDERLANDS BUREAU DER MOTORRIJTUIGVERZEKERAARS		9. Naam en adres van verzekerde (of houder van het motorrijtuig) 9. Name and address of the policyholder (or user of the vehicle)						
3. GELDIG/VALID VAN/FROM TOT/TO		4. Landcode/Code verzekeraar/Nummer 4. Country Code/Insurer's code/Number		10. Deze kaart is afgegeven door: 10. This card has been issued by:		11. Ondertekening verzekeraar 11. Signature of insurer				
Dag Day	Maand Month	Jaar Year	Dag Day	Maand Month	Jaar Year					
27	8	2012	27	9	2013					
(Beide data inbegrepen/Both dates inclusive)		Hulpcode		53300						
5. Kenteken (of, indien geen kenteken) chassis- of motornummer 5. Registration no. (or if none) chassis or engine No.		6. Soort motorrijtuig* 6. Category of vehicle*		7. Merk motorrijtuig 7. Make of vehicle						
AF		Opel								
8. DEKKINGSGEBIED Deze kaart is geldig in de landen die niet zijn doorgeshaald (voor meer informatie zie www.cobx.org) Als het in deze kaart genoemde motorrijtuig wordt gebruikt in een van de genoemde landen, zal het Bureau van dat land de dekking garanderen overeenkomstig de in dat land geldende regeling betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering. Kijk voor de namen en adressen van de Bureaus op www.cobx.org										
A	B	BG	CY ⁽¹⁾	CZ	D	DK	E	EST	F	FIN
GB	GR	H	I	IRL	IS	L	LT	LV	M	N
NL	P	PL	RO	S	SK	SLO	CH	AL	AND	BIH
BY	HR	~~X~~	~~X~~	MA	MD	MK	RUS	SRB ⁽²⁾	~~X~~	TR
UA										
(1) Groene kaarten die geldig zijn voor Cyprus, bieden slechts dekking in die geografische delen van Cyprus die bestuurd worden door de regering van de Republiek Cyprus. (2) Groene kaarten die geldig zijn voor Servië, bieden slechts dekking in de Republiek Montenegro en in die geografische delen van Servië die bestuurd worden door de regering van Servië.								*SOORT MOTORRIJTUIG (CODE) / CATEGORY OF VEHICLES (CODE): A. PERSONENAUTO/CAR B. MOTORRIJWIEL/MOTORCYCLE C. VRACHTWAGEN OF TREKKER/LORRY OR TRACTOR D. BROMFIETS/CYCLE FITTED WITH AUXILIARY ENGINE E. AUTOBUS/BUS F. AANHANGWAGEN OF OPLEGGER/TRAILER G. OVERIG/OTHERS		

Bijlage 3: stappenplan – regel van drie

Voorbeeld: Een auto verbruikt 4l/100km. In zijn tank gaat 39l. Hoeveel km kan deze auto rijden?

<p>O </p>	<p><u>Oriënteren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat moet ik doen? • Lees eerst aandachtig het wiskundig probleem. • Zeg welke grootheden er veranderen.
<p>V </p>	<p><u>Vorbereiden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg voor het juiste materiaal: schrijfgierief, rekenmachine en papier.
<p>U </p>	<p><u>Uitvoeren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stel de regel van drieën schematisch voor. $ \begin{array}{ccc} 4l & \longrightarrow & 100 \text{ km} \\ \downarrow & : & \downarrow : \\ 1l & \longrightarrow & 25 \text{ km} \\ \downarrow \times 39 & & \downarrow \times 39 \\ 39l & \longrightarrow & 975 \text{ km} \end{array} $
<p>R </p>	<p><u>Reflecteren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Controleer het antwoord. Is het antwoord realistisch? • Heb je de regel van drieën juist toegepast? • Heb je fouten gemaakt? Hoe ga je deze fouten in de toekomst proberen te vermijden?

Toets verkeersveiligheid

Vraag 1: De grote verkeersquiz. Duid het juiste antwoord aan. (3pt)

- Je wilt parkeren maar de parkeerautomaat is defect. Wat doe je?
  - Je plaatst je parkeerschijf achter je voorruit met het pijltje op het streepje dat volgt op het uur van je aankomst.
  - Zolang een parkeerautomaat defect is, mag je daar gewoon parkeren.
  - Je rijdt verder en zoekt een andere parkeerplaats.

- Weet jij hoeveel meter een auto die aan 70 km/h rijdt, nodig heeft om te stoppen?
  - 37m
  - 45m
  - 54m

- In welke leeftijdsgroep bevinden zich de meeste verkeersslachtoffers?
  - 18-22 jaar
  - 22-25 jaar
  - 25-29 jaar

Vraag 2: Lees aandachtig onderstaand krantenartikel van een verkeersongeval. Beantwoord daarna volgende vragen. (5pt)

Twee zwaargewonden na klap tegen boom

27/02/2015 om 17:22 door fivr – Het Belang van Limburg

Hechtel-Eksel - Een ree die de weg overstak lag vrijdagmorgen aan de basis van het zware verkeersongeval op de Eikelbosstraat in Hechtel-Eksel. Een echtpaar uit Mol raakte daarbij zwaargewond.

De 79-jarige automobilist uit Mol moest omstreeks 9.45 uur uitwijken voor een ree. Daarbij kwam hij met zijn voertuig tegen een boom terecht. Op de passagiersstoel zat zijn 59-jarige echtgenote. Het echtpaar zat gekneld in het wrak en moest door de brandweer bevrijd worden.

De man verkeerde eventjes in kritieke toestand. Hij en zijn vrouw werden voor verzorging naar het ziekenhuis in Overpelt overgebracht. Daar stabiliseerde de toestand van de man. De lokale politie Kempenland deed de nodige vaststellingen.

a) Wanneer is het ongeval gebeurd? (0,5pt)

.....

b) In welke krant stond dit artikel? (0,5pt)

.....

c) Waar is het ongeval gebeurd? (0,5pt)

.....

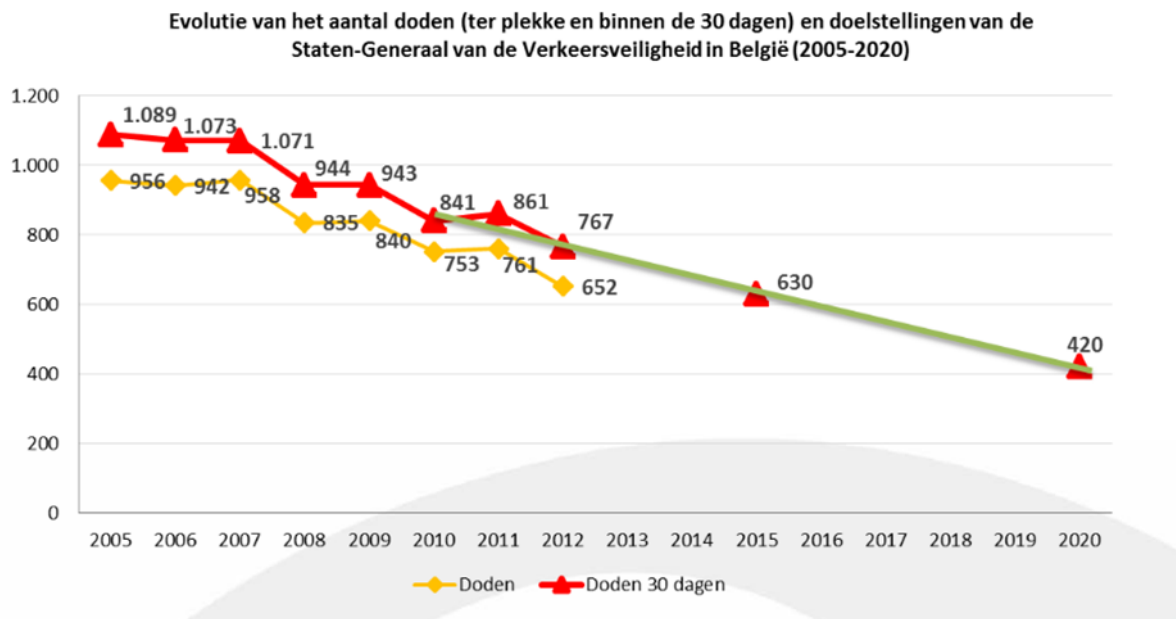
d) Wat is er precies gebeurd? (1,5pt)

.....
.....
.....
.....
.....

e) Hoe zou je dit kunnen vermijden in de toekomst? (2pt)

.....
.....
.....
.....

Vraag 3: Beantwoord volgende vragen met behulp van onderstaande grafiek. (3pt)

- a) In welk jaar waren er de meeste doden (oranje lijn)
.....
- b) In welke jaren was er een stijging van het aantal doden?
.....
- c) Hoeveel verkeersdoden mogen er maximum dit jaar vallen?
.....

Vraag 4: Maak een staafdiagram van deze tabel. Lees goed de richtlijnen en tips! (11pt)

Verkeersongevallen 2013

Aantal doden 30 dagen* per leeftijdsklasse tijdens de week of het weekend

Leeftijdsklasse	Tijdens de week			Tijdens het weekend			Totaal van de perioden
	Totaal	Overdag	's Nachts	Totaal	Overdag	's Nachts	
Totaal	451	368	83	273	155	118	724
van 0 tot 4 jaar	1	1	0	3	3	0	4
van 5 tot 9 jaar	4	4	0	1	1	0	5
van 10 tot 14 jaar	8	8	0	1	1	0	9
van 15 tot 19 jaar	13	9	4	25	9	16	38
<i>waarvan 16 tot 17 jaar</i>	0	0	0	5	1	4	5
<i>waarvan 18 tot 19 jaar</i>	12	8	4	18	7	11	31
van 20 tot 24 jaar	51	35	16	38	15	23	89
van 25 tot 29 jaar	47	32	15	30	19	11	77
van 30 tot 34 jaar	28	20	8	32	14	18	60
van 35 tot 39 jaar	43	31	12	19	12	7	62
van 40 tot 44 jaar	36	30	6	23	11	12	59
van 45 tot 49 jaar	35	27	8	26	16	10	61
van 50 tot 54 jaar	29	24	5	16	8	8	45
van 55 tot 59 jaar	21	17	4	15	9	6	36
van 60 tot 64 jaar	19	17	2	8	8	0	27
van 65 tot 69 jaar	19	18	1	13	8	5	32
van 70 tot 74 jaar	19	19	0	6	6	0	25
van 75 tot 79 jaar	29	28	1	7	6	1	36
van 80 tot 84 jaar	23	23	0	9	8	1	32
85 jaar en meer	25	25	0	1	1	0	26

We maken een staafdiagram van volgende leeftijdsklasse: van 15 tot 19 jaar, van 30 tot 34 jaar, van 55 tot 59 jaar en van 85 jaar en meer.

a) Vul onderstaande tabel in. (4pt)

Leeftijdsklasse	Aantal verkeersdoden
Van 15 tot 19 jaar	
Van 30 tot 34 jaar	
Van 55 tot 59 jaar	
Van 85 jaar en meer	

Maak van deze vier leeftijdsklasse een staafdiagram!

- Zorg voor een goede ijking; (2pt)
- Zorg voor een titel; (1pt)
- Benoem je assen! (2pt)
- Werk ordelijk! (2pt)

Vraag 5: Ken jij onderstaande verkeersborden nog? Geef de betekenis + de soort van het verkeersbord. (6pt)

Verkeersbord	Betekenis	Soort verkeersbord
		
		
		

Vraag 6: Wat heb je allemaal nodig vooraleer je de weg op mag/kan met je brommer. Maak een lijstje! (4pt)

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Vraag 7: Som twee instellingen, bedrijven op die bezig zijn om het aantal verkeersongevallen te laten dalen. (2pt)

- ✓ .....
- ✓ .....

Vraag 8: Je rijdt met de auto dagelijks naar Brussel. Je auto verbruikt 4l/100km. De afstand die je dagelijks aflegt is 85km. De diesel staat op dit moment €1,15/l. Hoeveel kost deze rit naar Brussel? Gebruik de regel van 3! (4pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vraag 9: Bekijk het ongeval. Jij bent voertuig A. Vul alleen jouw zijde van het aanrijdingsformulier in met behulp van het filmfragment. (7pt)

- Vul alleen volgende vakken in: **10,11,14 en 15** (4pt)
- Maak een duidelijke tekening/schets van het ongeval (**vak 13**). (3pt)

Vraag 10: Lees onderstaande tekst. Plaats daarna in de juiste kader (klasse A of B) een kruisje. (4pt)

De klasse A heeft als voornaamste eigenschap dat hij op een horizontale weg niet sneller dan 25 kilometer per uur rijdt en dat je (vanaf 01-01-2003) een valhelm moet dragen. Er is geen rijbewijs nodig en je moet er dus bijgevolg ook geen examen voor afleggen. Deze bromfietsen moeten uiteraard wel worden verzekerd en de bestuurder moet minstens 16 jaar zijn. Deze bromfietsen zijn achteraan voorzien van een geel, vierkantig signalisatieplaatje.

De bestuurder van een bromfiets klasse B is verplicht een valhelm te dragen en een rijbewijs A3 te bezitten. Dit rijbewijs kan bekomen worden vanaf de leeftijd van 16 jaar. Deze bromfiets kan en mag op een horizontale weg tot maximum 45 kilometer per uur rijden. Ook deze klasse bromfietsen moet worden verzekerd. Een geel signalisatieplaatje is hier verboden.

Voor het behalen van een A3 rijbewijs moet de kandidaat een theoretisch en praktisch examen afleggen in het examencentrum. Het theoretisch examen gaat over de verkeersregels voor de bromfiets. Na het theorie-examen volgt er een praktisch examen. Men kan zich hierop voorbereiden door een praktische opleiding te volgen in de rijsschool of men kan kiezen voor de vrije opleiding.

	Klasse A	Klasse B
Maximumsnelheid 25 km/u		
Maximumsnelheid 45 km/u		
Helm aanbevolen		
Helm verplicht		
Rijbewijs verplicht		
Geen rijbewijs nodig		
Geel plaatje achteraan		
Verzekering verplicht		

Vraag 11: Mag je zonder rijbewijs (geen theorie, geen praktijk) met een Aixam rijden? (1pt)

.....

AANRIJDINGSFORMULIER

Blad 1/2

1. Datum aanrijding	Uur	2. Localisatie : Plaats :	3. Gewonde(n), ook licht gew. neen ☐ ja ☐	5. Getuigen : naam, adres, tel. ....
4. Materiële schade aan andere voertuigen dan A en B andere objecten dan voertuigen neen ☐ ja ☐ neen ☐ ja ☐				

VOERTUIG A

6. Verzekeringnemer/verzekerde (zie verzekeringsattest)

NAAM : .....

Voornaam : .....

Adres : .....

Postcode : ..... Land : .....

Tel of e-mail : .....

7. Voertuig

MOTORRIJTUIG	AANHANGWAGEN
Merk, type	Kenteken nr. .....
Kenteken nr.	Land van inschrijving .....
Land van inschrijving	Land van inschrijving .....

8. Verzekeringonderneming (zie verzekeringsattest)

NAAM : .....

Contractnr. : .....

Nr. van groene kaart : .....

Verzekeringssattest
of groene kaart geldig vanaf : ..... tot : .....

Agentschap (of bureau, of makelaar) .....

NAAM : .....

Adres : .....

..... Land : .....

Tel. of e-mail : .....

Is de schade aan het voertuig verzekerd in het contract? neen ja

9. Bestuurder (zie rijbewijs)

NAAM : .....

Voornaam : .....

Geboortedatum : .....

Adres : .....

..... Land : .....

Tel. of e-mail : .....

Rijbewijs nr. ....

Categorie (A, B, ...) : .....

Rijbewijs geldig tot : .....

12. TOEDRACHT

▼ Zet een kruis in elk van de betreffende vakjes, om de schets te verduidelijken ▼

* Schrapen wat niet past

<p>A</p> <p>☐ 1 * stond geparkeerd/stond stil</p> <p>☐ 2 * reed weg uit parkeerstand / deed een portier open</p> <p>☐ 3 ging parkeren</p> <p>☐ 4 reed weg van een parkeerplaats, een uitrit, een onverharde weg</p> <p>☐ 5 was bezig een parkeerplaats, een inrit, onverharde weg op te rijden</p> <p>☐ 6 wilde een verkeersplein oprijden (rondgaand verkeer)</p> <p>☐ 7 reed op een verkeersplein (rondgaand verkeer)</p> <p>☐ 8 botste op achterzijde, rijdend in dezelfde richting en op dezelfde rijstrook</p> <p>☐ 9 reed in dezelfde richting en op een andere rijstrook</p> <p>☐ 10 veranderde van rijstrook</p> <p>☐ 11 haalde in</p> <p>☐ 12 ging rechtsaf</p> <p>☐ 13 ging linksaf</p> <p>☐ 14 reed achteruit</p> <p>☐ 15 kwam op een rijbaan bestemd voor het tegemoetkomend verkeer</p> <p>☐ 16 kwam van rechts (op een kruising)</p> <p>☐ 17 lette niet op het voorrangsteken of op het rode licht</p>	<p>B</p> <p>☐ 1</p> <p>☐ 2</p> <p>☐ 3</p> <p>☐ 4</p> <p>☐ 5</p> <p>☐ 6</p> <p>☐ 7</p> <p>☐ 8</p> <p>☐ 9</p> <p>☐ 10</p> <p>☐ 11</p> <p>☐ 12</p> <p>☐ 13</p> <p>☐ 14</p> <p>☐ 15</p> <p>☐ 16</p> <p>☐ 17</p>
--	---

▼ Vermeld het aantal aangekruiste vakjes. ▼

Door BEIDE bestuurders te ondertekenen

Houdt geen erkenning van aansprakelijkheid in; dient uitsluitend voor het vaststellen van identiteit en feitelijke gegevens; bevordert snelle schade-afhandeling

13. **Situatieschets van de aanrijding** 13.

Geef aan: 1. weg situatie - 2. richting van voertuigen A en B - 3. hun positie op het moment der botsing - 4. verkeersdoel - 5. afsluitingen (of wegen).

VOERTUIG B

6. Verzekeringnemer/verzekerde (zie verzekeringsattest)

NAAM : .....

Voornaam : .....

Adres : .....

Postcode : ..... Land : .....

Tel of e-mail : .....

7. Voertuig

MOTORRIJTUIG	AANHANGWAGEN
Merk, type	Kenteken nr. .....
Kenteken nr.	Land van inschrijving .....
Land van inschrijving	Land van inschrijving .....

8. Verzekeringonderneming (zie verzekeringsattest)

NAAM : .....

Contractnr. : .....

Nr. van groene kaart : .....

Verzekeringssattest
of groene kaart geldig vanaf : ..... tot : .....

Agentschap (of bureau, of makelaar) .....

NAAM : .....

Adres : .....

..... Land : .....

Tel. of e-mail : .....

Is de schade aan het voertuig verzekerd in het contract? neen ja

9. Bestuurder (zie rijbewijs)

NAAM : .....

Voornaam : .....

Geboortedatum : .....

Adres : .....

..... Land : .....

Tel. of e-mail : .....

Rijbewijs nr. ....

Categorie (A, B, ...) : .....

Rijbewijs geldig tot : .....

10. Geef met een pijl aan waar het voertuig A het eerst werd geraakt →

11. Zichtbare schade aan voertuig A :

10. Geef met een pijl aan waar het voertuig B het eerst werd geraakt →

11. Zichtbare schade aan voertuig B :

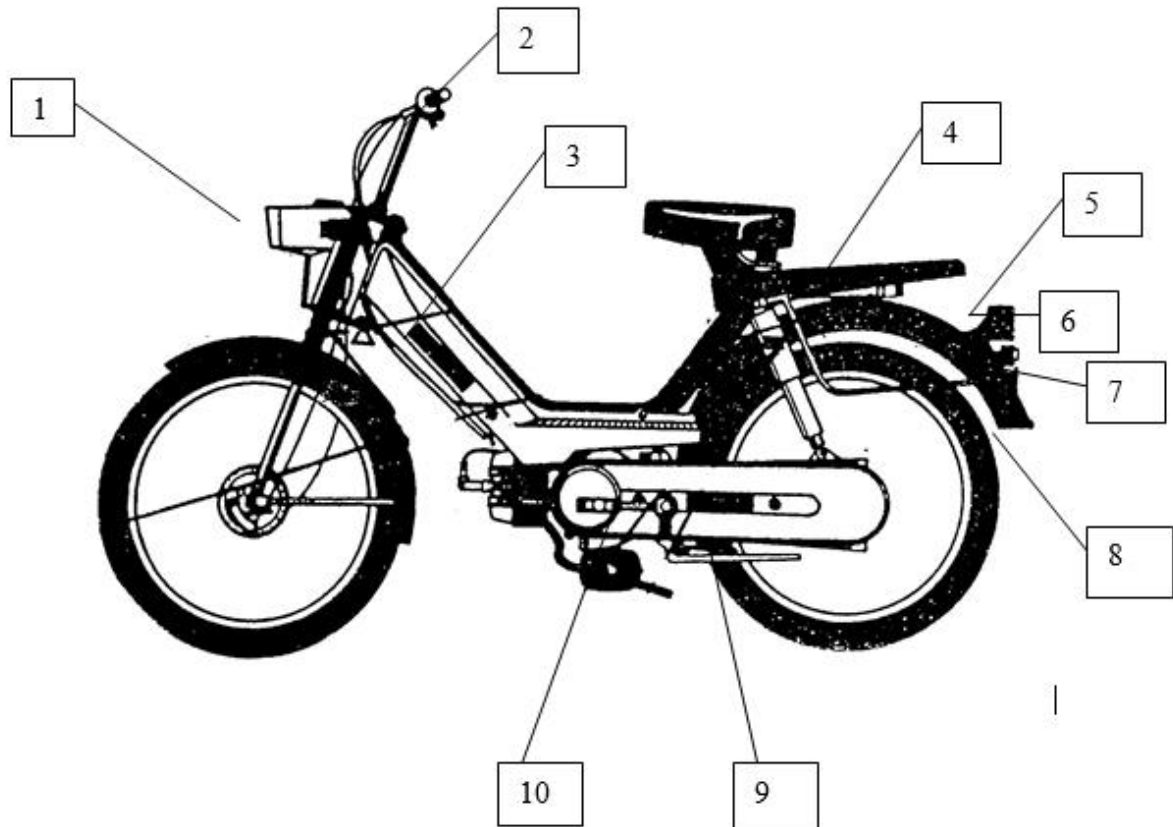
gebruikt om het schadegeval in kwestie te beheersen. Ze kunnen worden ingezet om de schade te beperken, de schade te herstellen of te voorkomen. Het is de taak van de verzekeringnemer om de schade te herstellen of te voorkomen. Het is de taak van de verzekeringnemer om de schade te herstellen of te voorkomen. Het is de taak van de verzekeringnemer om de schade te herstellen of te voorkomen.

Opdracht 1: Ken jij al deze automerken?

Logo	Automeerk	Logo	Automeerk
			
			
			
			
			
			
			

Opdracht 2: Kan jij alle onderdelen benoemen?

1		6	
2		7	
3		8	
4		9	
5		10	

1		6	
2		7	
3		8	
4		9	
5			

1		7	
2		8	
3		9	
4		10	
5		11	
6			

1		5	
2		6	
3		7	
4		8	

Opdracht 3: Kan jij het nummerplaat aan een land koppelen?

	België

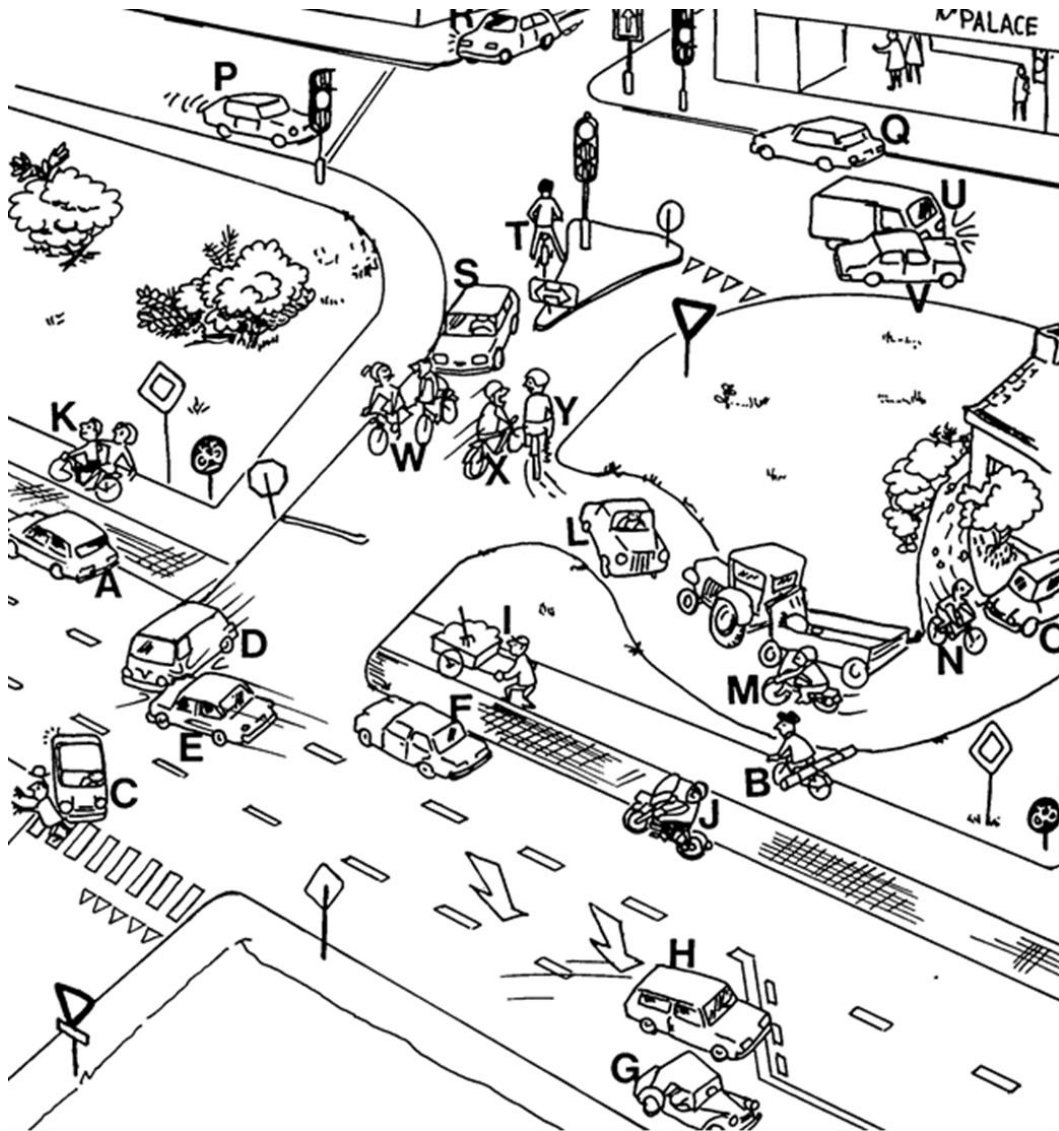
Opdracht 4: Vind jij alle woorden terug?

k x r g v f s o f v o n d e r h o u d j
v q i d i s t r i b u t i e r i e m u g
e j j r w e r u e l p u o s c u p w w e
r j b e j y z o l i e p i m w z f z s d
k a e m r k j v a s n l o t a w k j t s
e u w m u b o b e o p e l m l o s a s l
e t i e i r x g t r i r g r l a e u m s
r o j n t o j w y g z g k b g s a j g v
s k s t e m d j h e o e m k y n s t b h
b e o c n m k v x b f e k l o h p h r d
o u p s w e r f m o r a j e i b d r c j
r r h g i r r i c d i u i d r z w w m j
d i a x s : r e w s w l w r r i e n x v
e n n j s b a t m b l m z r c u n i s v
n g g o e o i s e o g d c c c o y g f j
s v i l r e x w t r f b b q k w g y e f
i m n b d t a u r d f u b b p s k x v r
a e g o j e m b o g g b e v e o m c q e
y g o w m e i d t c e j k b p o t u m l
z r j p y i g r y g x e e t m p g b r i

- opel
- onderhoud
- brommer
- boete
- verkeersborden
- voorrangsbord
- gebodsbord
- fiets
- metro
- uitlaat
- remmen
- olie
- ophanging
- autokeuring
- verzekering
- aixam
- rijbewijs
- ruitenwisser
- airco
- distributieriem
- remblok
- seat

Project verkeersveiligheid: evaluatie en reflectie

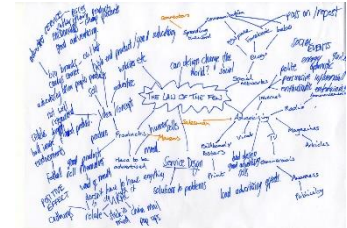
Vraag 1: Hoe was ik tijdens het project. Duid de letter aan met de situatie/persoon die het beste bij je past.

Ik ben letter ..... omdat ik

.....
.....
.....
.....

Vraag 2: Bij welke activiteit heb je het meeste geleerd en was bijgevolg het leukste om te doen? Omcirkel!

Vraag 3: Van welk thema in de bundel heb je het meeste geleerd? Waarom?

.....
.....
.....

Vraag 4: Wat kan er nog beter in de toekomst?

.....
.....
.....

Vraag 5: Omcirkel de aantal auto's dat dit project verdient en vul de kader verder aan.

Ik geef ..... auto's omdat

.....
.....
.....

start		verboden richting voor iedere bestuurder	
verplicht fietspad		begin van autosnelweg	
verplichte weg voor voetgangers		oversteekplaats voor voetgangers	
voorrangsweg		eenrichtingsstraat	
steile helling		overweg met slagbomen	
stoppen en voorrang verlenen		verboden om andere voertuigen links in te halen	
kruispunt waar de voorrang van rechts geldt		Je bevindt je op een voorrangsweg	
maximum toegelaten snelheid		begin bebouwde kom	

slipgevaar		ongeval	
Losliggende stenen		S-bocht eerst naar links	
Rijbaan uitsluitend voor vrachtwagens		Spitstrook open	
zijwind		Gevaar	
Verboden parkeren		Tramsporen	
verbod voor bestuurders door te gaan bij nadering van verkeer uit tegengestelde richting		Verplicht naar rechts te rijden	
Keerverbod		Overweg zonder overwegbomen	